

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Historický ústav

**ANALÝZA A KOMPARACE POPISŮ TZV. ČÍHOŠŤSKÉHO
ZÁZRAKU V DOBOVÝCH VEŘEJNÝCH PRAMENECH**

Bakalářská práce

Autor: Martina Suchomelová
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání
Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Vedoucí práce: PhDr. Bc. Tomáš Hradecký PhD.

Hradec Králové 2016

Zadání bakalářské práce

Autor: Martina Suchomelová
Studium: P131311
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání, Historie se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: **Analýza a komparace popisů tzv. číhošťského zázraku v dobových veřejných pramenech**

Název bakalářské práce AJ: An Analysis and Comparison of Descriptions of so called Číhošť' Miracle in Contemporary Public Sources

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se bude zabývat událostmi 50. let 20. století v obci Číhošť na Vysočíně. Popis situace tehdejší režimem se rozcházel s tím, co se opravdu odehrálo 11. prosince 1949 v číhošťském kostele. Cílem bakalářské práce bude porovnání a zpracování reakcí v dobovém tisku a v propagandistických materiálech s realitou té doby. Metody zpracování: heuristika, komparace, analýza.

LITERATURA: DOLEŽAL, Miloš. Jako bychom dnes zemřít měli, Pelhřimov 2012. **DRAŠNER,** František, Číhošťský zázrak ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů, Havlíčkův Brod 1990. **DRAŠNER,** František, Číhošťský zázrak: zpráva o P. Josefu Toufarovi, Praha 2002. **Propagandistické brožury z té doby PRAMENY:** Národní archiv Praha - fond A.Čepičky a fond Státní úřad pro věci církevní 1949 - 1956. Moravský zemský archiv v Brně - KNV Jihlava. Národní knihovna České republiky - celostátní a okresní noviny.

Garantující pracoviště: Historický ústav,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Oponent: Mgr. Pavel Bošík

Datum zadání závěrečné práce: 24.11.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Anotace

SUCHOMELOVÁ, Martina, *Analýza a komparace popisů tzv. číhošťského zázraku v dobových veřejných pramenech*, Hradec Králové: Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2016, 75 s., Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce se bude zabývat událostmi 50. let 20. století, které se staly v malé obci Číhošť na Vysočině. Při třetí adventní neděli 11. prosince 1949 se v místním kostele údajně rozkýval kříž. Komunistický režim obvinil ze zinscenování „zázraku“ faráře Josefa Toufara. Toto obvinění bylo použito jako propaganda k církevním procesům a ke kritice církevního aparátu. Práce analyzuje propagandu, která se šířila v celonárodním tisku, dobových brožurách i ve filmu.

Klíčová slova:

Číhošť, zázrak, Josef Toufar, propaganda, cenzura, tisk.

Annotation

SUCHOMELOVÁ, Martina, *An Ananalysis and Comparison of Descriptions of so called Čihošť Miracle in Contemporary Public Sources*, Hradec Kralove: Faculty of education, University of Hradec Kralove, 2016, 75 pp. Bachelor thesis.

This bachelor's thesis is going to deal with events of the 50s of the 20th century which occurred in a small village Čihošť in Vysočina. On the third Advent Sunday on December 11th, 1949, there was reportedly an unraveling of cross in a local church. The communist regime accused priest Josef Toufar of staging the "miracle". This accusation was used as a propaganda to ecclesiastical trials and criticism of ecclesiastical apparatus. The thesis analyzes the propaganda that was spread in a national press, contemporary brochures and contemporary film.

Keywords:

Čihošť, Miracle, Josef Toufar, Propaganda, Censorship, Press.

Poděkování

Chtěla bych velmi poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Bc. Tomáši Hradeckému, Ph.D. za ochotu, trpělivost a podnětné připomínky k mé práci. Dále bych ráda podělovala Miloši Doležalovi za cenné rady, které mi poskytl.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 VZTAH KSČ A CÍRKVE.....	12
1.1 Situace po únoru 1948	12
1.2 Politické procesy.....	15
1.2.1 Církevní procesy	16
2 MÉDIA A CENZURA KSČ	17
2.1 Média a jejich definice.....	17
2.2 Cenzura v 50. letech 20. Století	17
2.2.1 Tiskoviny	18
2.2.2 Rozhlas.....	19
3 ČÍHOŠŤSKÝ ZÁZRAK	21
3.1 Josef Toufar	21
3.2 Stalo se v Číhošti	23
3.3 Vyšetřování.....	24
3.3.1 Zatčení Josefa Tougara	25
3.3.2 Výslechy Josefa Tougara.....	26
3.3.3 Filmování v Číhošti.....	27
3.3.4 Tougara smrt	28
4 ČÍHOŠŤSKÝ ZÁZRAK V DOBOVÝCH VEŘEJNÝCH PRAMENECH. 29	
4.1 Novinové články	29
4.1.1 Novinové články, které vyšly před tiskovou konferencí.....	29
4.1.2 Masivní kampaň v tisku od 7. března 1950	30
4.1.3 Občasné připomenutí číhošťské kauzy v tisku.....	33
4.2 Propagandistické brožury	35

4.2.1	Číhošťský zázrak.....	35
4.2.2	Poučení z Číhoště.....	36
4.2.3	Exkomunikace, zázraky, sabotáže	37
4.3	Film – <i>Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení</i>	38
4.3.1	Popis filmu	38
4.3.2	Hodnocení filmu	39
	ZÁVĚR.....	41
	SEZNAM ZKRATEK:	44
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45
	SEZNAM PŘÍLOH	49

ÚVOD

Období 50. let 20. Století v Československu bylo velmi často spojováno s odstraňováním skutečných i domnělých nepřátel režimu. S tím souvisely také četné politické procesy, které byly vykonstruovány proti politickým nepřítelům, ale i proti přívržencům a členům Komunistické strany Československa. Podstatné byly také církevní procesy. Cílem komunistické strany byla likvidace církve a právě tyto procesy k tomu měly přispět.

Obětí církevního procesu se také stal farář Josef Toufar. V malé obci Číhošť u Ledče nad Sázavou se při třetí adventní neděli v roce 1950 údajně rozkýval křížek na svatostánku. Ve vykonstruovaném procesu byl farář Toufar obviněn z inscenace tohoto „zázraku“ a byl donucen se k tomu přiznat. Při výsleších byl krutě trestán a mučen a na následky tohoto zacházení zemřel.

Téma tzv. číhošťského zázraku je dodnes velmi diskutabilní, jelikož se nepodařilo přesně objasnit, kdo byl vlastně za onen pohyb křížku zodpovědný. Pokusit se odpovědět na tuto otázku ovšem nebylo mým cílem. Smyslem mé bakalářské práce je zanalyzovat propagandu, která následovala po těchto číhošťských událostech v médiích.

V práci postupuji od obecných informací k více konkrétním. Bakalářská práce obsahuje čtyři hlavní části. V první z nich bude charakterizován vztah KSČ a církve v 50. letech 20. století, který vytvořil prostředí pro vznik aféry tzv. Číhošťského zázraku. Zmíněny tedy musí být i politické i církevní procesy. Druhá část pojedná o cenzuře v 50. letech 20. století v Československu. Je podstatnou součástí celého tématu, neboť probíhající cenzura v tiskovinách a rozhlase určila směr oficiální propagandy. Ve třetí části budou sumarizovány relevantní historické události, které v souvislosti s touto kauzou vyvstaly. Nemohou chybět ani informace o životě Josefa Toufara. Klíčovými budou události, které se odehrály v číhošťském kostele a reakce, které následovaly, tedy zatčení, výslechy i smrt Toufara.

Čtvrtá část práce představí vlastní obsahovou analýzu dobových reakcí v médiích, především v tisku, brožurách a ve filmu. Veškeré novinové články, obálky brožur a další obrázky jsou k nahlédnutí v přílohách.

Pro analýzu novinových článků je použito především *Rudé právo*, kterému se počtem výtisků a rozvrstvením mezi obyvatelstvo ČSR nevyrovná žádný jiný deník, který v 50. letech 20. století vycházel. Sám Vojtěch Dolejší, který byl i šéfredaktorem Rudého práva, k čtyřicetiletému výročí založení těchto novin napsal: „...*S oprávněnou hrdostí můžeme dnes pohlédnout na těchto čtyřicet let bojů, jichž se Rudé právo zúčastnilo jako nejlepší zbraň naší strany... za všech těchto historických událostí a rozhodování bylo Rudé právo vždy na svém místě jako nejlepší pomocník strany, organizátor, agitátor, propagandista, bojovník*“.¹

Jelikož cenzura panovala ve všech redakcích, nebyl pro KSČ problém otisknout tuto propagandu i v dalších novinách. Proto budou také použity některé články ze *Svobodného slova*, *Mladé fronty*, *Lidové demokracie* a *Katolických novin*. Výběr novin není nahodilý. Právě tato periodika věnovala tzv. Číhošťskému zázraku dostatečný prostor a vytváří tak možnost jejich komparace.

V roce 1950 vyšlo také několik dobových brožur, které souborně reflektovaly a propagovaly číhošťskou kauzu. Ve většině případů se nejednalo o obsáhlé brožury. Pouze v jednom případě, kde byla Číhošť zasazena do kontextu dalších i mezinárodních událostí, které měl dle brožury na starosti Vatikán. Brožury jsou také doplněny dobovými fotografiemi.

V neposlední řadě je v práci popsán také propagandistický film, který byl natočen o Číhošti v březnu 1950. Ve velice krátkém čase v něm vystupuje také farář Toufar, ale spíše se jedná o kritiku církevního aparátu, Vatikánu a USA.

V bakalářské práci je použita odborná literatura, které je k tématu tzv. Číhošťského zázraku dostatek. Po roce 1989 vyšlo několik prací, které se zabývají právě touto tematikou. Jsou to práce například Františka Drašnera, Jana Kalouse, Bořivoje Čelovského či Miloše Doležala.

Některé práce mají spíše popularizující formu, objevují se zde autentické rozhovory osob nebo barvitě popisy detailů. Tomu odpovídá práce s názvem *Stalo se v adventu*.² Téma tzv. Číhošťského zázraku se objevilo také v beletrii. Příkladem může

¹Vojtěch DOLEJŠÍ, *40 let Rudého práva*, Praha 1960, s. 232.

²Rudolf STRÖBNER – Karel NEŠVERA, *Stalo se v adventu: „Číhošťský zázrak“*, Praha 1991.

být román Josefa Škvoreckého *Mirákl*,³ ve kterém je toto téma ústředním motivem. Škvorecký si ho ale trochu upravil, změněna jsou jména, geografická poloha či datace.

Cílem celé bakalářské práce je vytvořit obsahovou analýzu propagandistických článků v oficiálním tisku, které se týkají tzv. Číhošťského zázraku, vytvořit jeho základní přehled, pojmenovat jednotlivé fáze propagandistického publikování, a následně jejich komparací zjistit, zda docházelo k vytváření určitých etap v publikování textů k případu v Číhošti, jakými specifiky se jednotlivé etapy vyznačovaly, v čem byly jejich hlavní rozdíly a jakému účelu tyto prostředky v dílčích etapách sloužily.

³Josef Škvorecký, *Mirákl*, Toronto 1972.

1 VZTAH KSČ A CÍRKVE

Již na VIII. Sjezdu KSČ v roce 1946 bylo rozhodnuto, jak se komunistická strana bude stavět k církvím. V této době ještě respektovala svobodu náboženského vyznání. Snahy se upíraly ale také na to, aby církve souhlasila s komunisty v jejich názorech na budování státu. Šlo o to, že komunisté se prozatím nechtěli dostat do jakéhokoli konfliktu. Komunistická strana potřebovala co největší volební elektorát. Ze všech voličů mělo 90% náboženské vyznání, takže tento neutrální postoj měl ryze pragmatický nádech.⁴

Obecně se dá říci, že vztah KSČ k náboženství byl nepřátelský. Pramenil z dobové komunistické interpretace, která směřovala proti organizovanému náboženskému hnutí. Myšlenka Karla Marxe, který se o náboženství vyjádřil jako o „opiu lidstva“, dostala při působení poválečné KSČ silně politický ráz. Politickému postupu KSČ proti církvím nahrávala jejich nejednotnost. Soulad se také nenacházel uvnitř jednotlivých církevních aparátů. Z počátku nebylo nalezeno společné stanovisko a postoj k tehdejší situaci. Nacházeli se zde jak lidé nerozhodní, tak odpůrci, ale i přívrženci režimu. Příkladem může být Církev československá nebo Českobratrská církev evangelická, kde se nacházely poměrně silné prokomunistické skupiny. Jednotlivým církvím to ale moc velké profity nepřinášelo. Největším odpůrcem režimu byla Římskokatolická církev.⁵

1.1 Situace po únoru 1948

Cílem komunistické strany bylo postupnými kroky církve zlikvidovat. V první řadě ji odsunout na okraj společnosti. Vytlačit víru z lidských životů. A v neposlední řadě bylo také důležité její odtržení od jakýchkoli mezinárodních vztahů, především těch s Vatikánem. Taktiky používané proti náboženství v Československu se řadí k těm nejtvrdším v celém Východním bloku.⁶

⁴ Karel KAPLAN, *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953*, Brno 1993, s. 19–20.

⁵ Václav MATOUŠ, *Vlastenectví, církve a společnost v proměnách 19. a 20. století: příspěvky z konference konané na počest dvoustého výročí narození vlasteneckého kněze a regionálního historika Josefa Mnohoslava Roštlapila dne 15. září 2009 v Dobrušce*, Dobruška 2009, s. 143.

⁶ Petr KOURA, *Diktatura versus naděje: pronásledování římskokatolické církve v Československu v letech 1948-1989*, Praha 2014, s. 9.

Se svojí strategií začala KSČ hned 27. února 1948, kdy bylo zrušeno vydávání většiny katolických periodik. Tento krok byl ze strany ministerstva kultury odůvodněn tím, že je velký nedostatek papíru. Mezi těmito periodiky byl například týdeník *Katolík*, který měl širší vymezení témat. Samozřejmě se jednalo o témata teologická a církevní, ale objevovala se také tematika týkající se demokracie či rizik spojených s omezováním svobody.⁷ Zrušená periodika měla být nahrazena novým periodikem, které se mělo nazývat *Nedělní rozsévač*. V redakci měl být prostředník z ministerstva informací, který by dohlížel nad tím, co by se publikovalo. Arcibiskup Beran toto odmítl v dopise, který byl adresovaný Alexeji Čepičkovi. Beran zdůraznil, že je absurdní mít v redakci pověřence, když veškeré publikované informace procházejí státní cenzurou.⁸ Podobný osud jako církevní tiskoviny měly také církevní spolky a shromáždění. A jinak tomu nebylo ani v církevním školství. Nejprve byly ustanoveny inspekční komise, které dohlížely nad chodem církevních škol. Nutné bylo politické proškolení všech vyučujících. Pak už následovala úplná likvidace církevního školství.⁹

Vyvolání nedůvěry v církvi se mělo uskutečnit skrze náboženské atributy. Komunisté si vytvořili své hnutí, které vystupovalo pod názvem dříve zrušené *Katolické akce*. Ve vedení *Katolických novin* byli lidé z nově vytvořené *Katolické akce*, tedy lidé naklonění režimu. Tak tomu bylo i u *Katolické charity* a dalších hnutí. Tedy názvy institucí zůstaly ponechány beze změny, ovšem to, co hlásaly, se změnilo v neprospěch církve. K věřícím se dostávaly nepravdivé informace a církev se neměla jak bránit, protože všechny informační prostředky měla v područí komunistická strana.¹⁰

Perzekuce a šikana církevních hodnostářů byla téměř na denním pořádku. Kněží byli většinou sledováni místními funkcionáři a prakticky za cokoli, co se zdálo být proti režimu, následoval trest. Příkladem může být slovenský páter Augustín Krajíček, který s dětmi nacvičil divadelní hru o pronásledování prvních křesťanů. Na představení hru uvedl a dodal, že ačkoli je tato hra stará přes dva tisíce let, její téma je stále aktuální.

⁷*Tamtéž*, s. 25.

⁸Václav VAŠKO, *Neumlčená: kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*, Praha 1990, s. 16.

⁹K. KAPLAN, *Stát...*, s. 73–74.

¹⁰Helena HAVLÍČKOVÁ – Vojtěch VLČEK, *Dědictví: [kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu 1948-1989]*, Olomouc 2008, s. 82.

Byl za to vyslýchán a potrestán.¹¹ V letech 1949–1953 si Státní úřad pro věci církevní (SÚC) vedl přehledný soupis čítající téměř 4000 kněží. Jednalo se o popisy jednotlivých kněží, chování, či jejich postoje ke státní politice.¹² Kněžím, kteří byli podle režimu problémoví nebo až příliš oblíbení, hrozilo přemístění. To bylo velice časté nejen v oblasti dané diecéze, ale i mezi jednotlivými diecézemi. Avšak nejúčinnější způsob jak kněze umlčet bylo stále vězení či internace.¹³

Důležitým bodem pro komunistický režim bylo vytvoření tzv. národní církve, tedy církve odtržené od Vatikánu. Biskupové byli jmenováni státem. Zástupci ministerstva zahraničí nejednali s vatikánskými diplomaty, jako tomu bylo dříve, nýbrž biskupové diskutovali se zástupci Národní fronty.¹⁴ Vatikán představoval pro režim nebezpečí. Vystupoval proti komunistickým idejím a nebál se své myšlenky prohlásit veřejně. Jakékoli kladné projevy církve k Vatikánu byly považovány za špionáž. Ve Vatikánu nastala kontrola a sledování nejen československými zpravodajskými službami, ale službami z celého východního bloku.¹⁵ Komunisté také neopomněli na zrušení československého velvyslanectví ve Vatikánu. To se jim podařilo velice jednoduše. Na počátku listopadu 1948 byl tehdejší velvyslanec Maixner pozván do Prahy, kde mu bylo oznámeno, že se na velvyslanectví u Svatého stolce již nevrátí. Následně byl do Říma dosazen Ilja Rath, jehož úkolem byla konečná likvidace velvyslanectví.¹⁶

Režim spatřoval velký problém i v klášterech, kterých bylo v ČSR celkem 891 a nacházelo se v nich 14 230 řeholníků a řeholnic.¹⁷ To přinášelo pro státní moc komplikace. Bylo obtížné dohlížet na tak velký počet klášterů. Největší vliv měly kláštery na mládež. V dubnu 1950 začala tzv. Akce K (kláštery). Jednalo se o plán, který měl řeholníky seskupovat v centralizačních zařízeních. Souviselo s tím zabránění majetku a budov, které náležely řádům. Podmínky v těchto zařízeních nebyly

¹¹V. VAŠKO, *Neumlčená: kronika...*, s. 13.

¹²P. KOURA, *Diktatura...*, s. 31.

¹³K. KAPLAN, *Stát...*, s. 152.

¹⁴Stanislav Balík – Jiří HANUŠ, *Katolická církev v Československu 1945-1989*, Brno 2013, s. 18.

¹⁵P. KOURA, *Diktatura...*, s. 38.

¹⁶S. Balík – J. HANUŠ, *Katolická církev...*, s. 19–20.

¹⁷K. KAPLAN, *Stát...*, s. 119.

jednoduché.¹⁸ Jako příprava pro tuto akci posloužil proces s předními představiteli řádu dnes známý pod názvem „Machalka a spol.“ (jedním z odsouzených byl premonstrát Augustin Machalka). Ten probíhal na konci března 1950 a odsouzen při něm byl například opat Vít Tajovský nebo jezuita František Šilhán a mnoho dalších.¹⁹

Vše, čeho se režim dopouštěl na církvi, bylo zlegalizováno tzv. církevními zákony. Ty se připravovaly po celý rok 1949. Jedním zákonem byl zřízen SÚC²⁰, dalším zákonem byl uzákoněn podřízený vztah církve vůči státu²¹, což s sebou přinášelo i státní souhlas prakticky na cokoli, co duchovní chtěl udělat. Týkalo se to také platů či spravování církevních budov.²² Tyto zákony měly za následek obrovský nárůst moci pro SÚC. Prakticky si tato instituce vybuodovala nadvládu nad věcmi církevními i náboženskými. Tlak, který vytvořila, byl natolik silný, že nastala nejednota v církevních řadách.²³

1.2 Politické procesy

Politické procesy se staly tragickým symbolem pro první roky nového režimu. Nezákonně byly odsouzeny desetitisíce nevinných lidí. Následovalo vězení, nucené práce, v nejhorších případech celý proces končil rozsudkem smrti.²⁴ O osudech odsouzených rozhodovala moc politická, nikoli soudní. Při procesech byla porušována základní lidská práva. Obětí se stal ve většině případů obyčejný člověk, který se nemohl nijak bránit. Zločin byl buď zcela, nebo z větší míry vykonstruovaný. Trestným činem byl nejen nepříznivý výrok týkající se nového režimu, propagace zakázaných tiskovin, podpoření stávků či demonstrace, ale týkalo se to také otázky náboženské.²⁵

¹⁸H. HAVLÍČKOVÁ – V. VLČEK, *Dědictví...*, s. 118.

¹⁹P. KOURA, *Diktatura...*, s. 43.

²⁰Zákon č. 217/1949 Sb., Zákon, kterým se zřizuje Státní úřad pro věci církevní.

²¹Zákon č. 218/1949 Sb., Zákon o hospodářském zabezpečení církvi a náboženských společností státem.

²²S. Balík – J. HANUŠ, *Katolická církev...*, s. 26.

²³K. KAPLAN, *Stát...*, s. 110.

²⁴ Karel KAPLAN, *Kronika komunistického Československa: Klement Gottwald a Rudolf Slánský*, Brno 2009, s. 135.

²⁵Karel KAPLAN, *Politické procesy 50. let v Československu*, in: *Politické procesy v Československu po roce 1945 a „případ Slánský“*: Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference, pořádané ve dnech 14–16. Dubna 2003 v Praze, Brno 2005, s. 107–108.

Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu provedl výzkum, ve kterém uvádí, že za první čtyři roky komunistického režimu bylo vykonstruováno na 425 hromadných procesů a bylo v nich 15 460 odsouzených. Popraveno bylo 241 lidí.²⁶

1.2.1 Církevní procesy

Církevní procesy lze rozdělit do jednotlivých etap. První období, které je typické spíše menšími tresty, probíhalo v čase od uchopení moci komunisty do podzimu 1949. Další období počínalo procesem číhošťského faráře Toufara a takzvanou Akcí K (kláštery) v březnu 1950. Toto období skončilo přibližně rokem 1953. Jednalo se o velké vykonstruované procesy, silné také po mediální stránce s cílem co nejvíce poškodit náboženství a odradit věřící od svého náboženského přesvědčení.²⁷

Za zmínku stojí procesy s hnutím Katolické akce, kde byl odsouzen například P. ThDr. Oto Mádr (doživotí), PhDr. Růžena Vacková (22 let), M. Marie Vintrová (17 let). Dále to byli studenti Vladimír Železný a Alois Pokorný (oba odsouzeni k trestu smrti) a mnoho dalších.²⁸ Dohromady bylo do roku 1956 odsouzeno 433 duchovních a studentů teologie, což v té době odpovídá téměř desetině dlouhodobě odsouzených kněží.²⁹ Pokud připočítáme také klášterní instituce a spojíme to s perzekucí a intervencí duchovních dostáváme se k neuvěřitelnému číslu 15 000 osob, které byly jakkoli zbaveny svobody po dobu více než jeden rok. To je asi 75% z celkového počtu duchovních.³⁰ Konec tzv. církevních procesů nastal po roce 1964, ovšem naprostou svobodu církev nezískala. Komunistický režim považoval náboženství i nadále za nepřítele a tak k němu i přistupoval.³¹

²⁶H. HAVLÍČKOVÁ – V. VLČEK, *Dědictví...*, s. 159.

²⁷ Jaroslav CUHRA, *Církevní procesy*, in: Politické procesy v Československu po roce 1945 a „případ Slánský“: Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference, pořádané ve dnech 14–16. Dubna 2003 v Praze, Brno 2005, s. 149.

²⁸H. HAVLÍČKOVÁ – V. VLČEK, *Dědictví...*, s. 156.

²⁹J. CUHRA, *Církevní procesy...*, s. 154.

³⁰*Tamtéž*, s. 157.

³¹*Tamtéž*, s. 156.

2 MÉDIA A CENZURA KSČ

2.1 Média a jejich definice

Mezi média můžeme zařadit noviny, časopisy, film, rozhlas či televizní vysílání. V současnosti k médiím patří také internet a nejrůznější informační knížky nebo brožury. Jedná se o určitá sdělení, která se šíří do společnosti, tedy z centra do různých částí periferií. Důvodem, proč dochází k produkci informací, je zájem lidí. Ať už se jedná o vzdělávání, pobavení, šíření politických, ekonomických či jiných informací. Lidé jsou zvyklí na určitý přísun informací a někteří tím vyplňují svůj volný čas. Adresátem je tedy člověk, který je anonymní. Má pouze nějaké obecné rysy a tím se zařazuje do větší skupiny lidí. Takových lidí je velice mnoho, tudíž jsou označovány jako masy. Z toho důvodu se pro média používá také termín masová komunikace.³²

2.2 Cenzura v 50. letech 20. století

Po druhé světové válce nedošlo v Československu k návratu k systému první republiky v mnoha ohledech. Příkladem může být preventivní cenzura, která byla před válkou běžně používána, ale po válce se k tomu politické strany nevrátily. Média v této době tedy nebyla cenzurována.³³

Změna nastala po únoru roku 1948. Politické myšlení v ČSR se změnilo podle politiky Sovětského svazu.³⁴ Již před únorem měla KSČ vliv na média. Ministerstvo informací obsadila Václavem Kopeckým. Výhodou bylo také to, že Československo nebylo populačně tak velkým celkem. Takže kontrola nad hromadnými sdělovacími prostředky nebyla tak obtížná.³⁵ Úkolem cenzury bylo izolovat obyvatele Československa od revolučních myšlenek. K lidem se nesměly dostat informace, které by jakkoli poškozovaly nově vzniklý režim. Jednoznačným cílem bylo upevňování moci

³² Petr BEDNAŘÍK – Jan JIRÁK – Barbara KÖPPLOVÁ, *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*, Praha 2011, s. 13.

³³ Jakub KONČELÍK, *Slovníková příručka k československým dějinám 1948–1989*, s. 562, dostupné online (http://publication.fsv.cuni.cz/attachments/226_koncelik_cenzura.pdf), [citováno k 23. 3. 2016].

³⁴ Martin GROMAN, *Sborník Národního muzea v Praze*, s.57., dostupné online (http://files.koncelik.eu/200000043-50739516d1/groman_50_let.pdf), [citováno k 23. 3. 2016].

³⁵ *Tamtéž*, s. 59.

KSČ. Tato kontrola médií fungovala s menší přestávkou v roce 1968 až do roku 1989, tudíž po celou dobu, kdy byla KSČ u moci.³⁶

Nejdříve musely být zřízeny instituce, které měly dohlížet nad kontrolou médií. Jednotlivá kulturně propagační oddělení ÚV KSČ fungovala jak na celostátní úrovni, tak na krajské a okresní úrovni. Tisk byl kontrolován tiskovým odborem ÚV KSČ, to platilo samozřejmě také pro regionální úroveň. Tiskový odbor se neustále zvětšoval a později byl rozdělen do dvou odborů. První odbor zůstal svým zaměřením u tiskovin, ten druhý se soustředil na rozhlas. Co se týká knižní publikace, tu nejprve kontrolovala Lektorská rada ÚV KSČ, později ji vystřídal vydavatelský odbor ÚV KSČ.³⁷

Absolutní moc nad hromadnými sdělovacími prostředky si vysloužila KSČ také díky prvku zvanému cenzurní číslo. Každý cenzor měl své služební číslo, a pokud toto číslo nebylo cenzorem uděleno, nebylo možné daný text, knihu či divadelní hru publikovat. Za porušení hrozilo trestní stíhání.³⁸

2.2.1 Tiskoviny

O osudu jakéhokoli časopisu či novin rozhodovaly komunistické instituce. Ať už se to týkalo vzniku, zániku, počtu výtisků časopisu nebo obsazení redakční rady. Vydavatelé směli tato rozhodování pouze schválit.³⁹ Revize všech novin a časopisů proběhla 12. 3. 1948. Od března do konce roku 1948 bylo zakázáno 350 časopisů a vniklo 89 nových časopisů. V krajích vycházely tiskoviny pouze takové, jejichž vydávání řídila nebo kontrolovala KSČ. Z více než sta krajských týdeníků zbylo méně než 20 povolených.⁴⁰ Zrušen byl tisk nekomunistických politických stran a likvidace nastala také u katolických časopisů, kde bylo zrušeno 55 časopisů v celém Československu.⁴¹ V dubnu 1948 byla vydána také vyhláška o hospodaření papírem při vydávání časopisů. Tato vyhláška omezovala jak náklad, tak počet stran každého

³⁶J. KONČELÍK, *Slovníková příručka ...*, s. 562.

³⁷Karel KAPLAN – Dušan TOMÁŠEK, *O cenzuře v Československu v letech 1945-1956: studie*, Praha 1994, s. 13.

³⁸*Tamtéž*, s. 17.

³⁹*Tamtéž*, s. 13.

⁴⁰Barbara KÖPPLOVÁ, *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*, Praha 2003, s. 384.

⁴¹K. KAPLAN – D. TOMÁŠEK, *O cenzuře...*, s. 13.

časopisu.⁴² Povinností všech novinářů bylo řídit se politikou komunistického režimu, podporovat ji a v co nejlepším světle ji předkládat veřejnosti.⁴³ Obsahová stránka musela samozřejmě také procházet kontrolou. Byla zavedena takzvaná předběžná cenzura. Na obsah dohlížel Cenzurní úřad, který byl založen ÚV KSČ. Důvodem jeho zřízení byly určité nesrovnalosti v novinách a především také kulturní oblast, kde podle režimu hrozila protistátní činnost. Cenzurní úřad měl veliké množství pracovníků, kteří se pohybovali na poli celostátním, krajském, ale i okresním. Úkolem tohoto úřadu bylo vytvářet denní zprávy o jeho činnosti. Tedy o zakázaných článcích, o textových úpravách nejrůznějších článků nebo o divadelních představeních, která se zdála být pro režim nevhodná.⁴⁴ Příkladem může být divadelní hra „Večery pod lupou, aneb lupa v rukou kata“. Scénář byl předložen tiskovému dohledu a ten ho zakázal z důvodu zesměšňování společnosti.⁴⁵

2.2.2 Rozhlas

Osud rozhlasu byl zpečetěn 28. dubna 1948 zákonem č.137/1948 Sb. z. a n., o postátnění Československého rozhlasu. Ten určoval, že veškerá práva a závazky jak Českého, tak Slovenského rozhlasu spadají pod Československou republiku. Vrchním představitelem se stal ministr informací.⁴⁶ Velká pozornost KSČ se také upírala k zahraničnímu rozhlasu vysílanému v češtině i slovenštině. Nejprve byla těmto vysíláním omezována slyšitelnost pomocí rušení signálu. Odborně byl tento mechanismus označován jako radioobrana. Relativně účinná byla radioobrana na středních a dlouhých vlnách. U krátkých vln to bylo složitější. Režimu nejvíce vadilo vysílání Svobodné Evropy.⁴⁷ Tato stanice vysílala speciální pořady pro československé

⁴²B. KÖPPLOVÁ, *Dějiny...*, s. 385.

⁴³Karel KAPLAN, *Proměny české společnosti (1948–1960)*, Praha 2007, s. 50.

⁴⁴ M. GROMAN, *Sborník...*, s. 60., dostupné online (http://files.koncelik.eu/200000043-50739516d1/groman_50_leta.pdf), [citováno k 26. 3. 2016].

⁴⁵ K. KAPLAN – D. TOMÁŠEK, *O cenzuře...*, s. 39.

⁴⁶ B. KÖPPLOVÁ, *Dějiny...*, s. 385.

⁴⁷ Zrod rádia Svobodná Evropa/Radio Free EUROPE (RFE) nastal v dubnu 1950. Zahájení zkušebního provozu proběhlo v červenci roku 1950, avšak pravidelné vysílání započalo až 1. května 1951 v Bayerische Hof Hotelu v Mnichově. U vzniku rádia stály významné osobnosti československé publicistiky. Jednalo se o Ferdinanda Peroutku (ředitel československé sekce RFE v New Yorku) a Pavla Tigrida (působil v redakci rádia v Mnichově). RFE poskytovalo necenzurované zpravodajství a publicistiku a tím se stalo trnem v oku pro StB. Srov. Tomáš SNÍŽEK, *Proti Svobodné Evropě! Státní*

obyvatelstvo.⁴⁸ Ačkoli byl systém radioobrany velice rozsáhlý a nákladný, nikdy se mu úplně nepodařilo přerušit vysílání zahraničního rozhlasu.⁴⁹

bezpečnost a její aktivity proti rádiu Svobodná Evropa a lidem v jejím okolí, in: Sborník z Mezinárodní vědecké konference studentů doktorských studijních programů v oblasti společenských věd, ed. T. Hubálek, Olomouc 2012, s. 243–254, dostupné online (<http://ksv.upol.cz/txt/SDK.pdf>), [citováno k 28. 4. 2016].

⁴⁸K. KAPLAN – D. TOMÁŠEK, *O cenzuře...*, s. 54.

⁴⁹*Tamtéž*, s. 59.

3 ČÍHOŠŤSKÝ ZÁZRAK

Definice slova Číhošť ve *Všeobecné encyklopedii ve čtyřech svazcích* zní takto:

*„Číhošť je vesnice u Ledče nad Sázavou, kde byl Státní bezpečností inscenován tzv. číhošťský zázrak, který měl zdiskreditovat katolickou církev. Příslušníci StB tajně namontovali do místního kostela zařízení, s jehož pomocí 11. 12. a o Vánocích 1949 vychýlili při mši kříž na oltáři. 28. 1. 1950 byl farář Josef Toufar (1902–1950) zatčen a nucen k veřejnému doznání. 25. 2. 1950 na následky mučení zemřel. Vykonstruovaný ‚číhošťský zázrak‘ se stal úvodem k procesům s círk. představiteli, k likvidaci řeholních řádů a k celkové perzekuci kat. církve“.*⁵⁰

Podle historika doktora Jana Kalouse se toto heslo dá rozdělit na dvě části. První částí jsou skutečnosti, což může být například diskreditace církve nebo Číhošť jako úvod k dalším procesům. A druhá dodnes diskutabilní část - StB a inscenace zázraku.⁵¹

3.1 Josef Toufar

Josef Toufar se narodil 14. července 1902 v Arnolci u Polné (okres Jihlava). Jeho otec byl Josef Toufar a matka Marie Toufarová, rozená Mokrá. Josef Toufar pocházel z pěti dětí, měl sestru Boženu a bratry Bohuslava, Vladimíra a Stanislava. Jeho rodina se živila hospodářstvím a měla také hostinec, který zdědil otec Josefa Toufara po jeho rodičích.⁵²

V roce 1908 začal Toufar navštěvovat obecnou školu v Arnolci. Velký vliv na malého Josefa měl učitel Petr Kuta, který ho učil první čtyři roky na základní škole.⁵³ Když mu bylo 8 let, zemřela mu matka. Dva roky poté, tedy v roce 1912 umírá bratr Bohuslav na zápal plic. Toufarův otec se znovu oženil, avšak jeho nová žena Kateřina Kasalová nebyla dobrou hospodyní a jejich živnost upadala.⁵⁴ Ačkoli měl Toufar ve škole dobré výsledky, otec mu nepovolil další studium. Musel pomáhat

⁵⁰*Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*, 1. díl, Praha 1996, s. 485.

⁵¹Jan KALOUS, *Číhošťský případ*, Kolín 2008, s. 7–8.

⁵²František DRAŠNER, *Číhošťský zázrak: zpráva o P. Josefu Toufarovi*, Praha 2002, s. 16.

⁵³Miloš DOLEŽAL, *Jako bychom dnes zemřít měli: drama života, kněžství a mučednické smrti číhošťského faráře P. Josefa Toufara*, Pelhřimov 2012, s. 16.

⁵⁴*Tamtéž*, s. 18.

s hospodářstvím a pracovat v hostinci. Po otcově smrti v roce 1927 se Josef Toufar přihlásil na Odbornou hospodářskou školu v Polné. Bratru Stanislavovi se s Josefovou pomocí podařilo hospodářství pozvednout na lepší úroveň.

Velkým cílem Josefa Tofara bylo studium. Přihlásil se tedy na gymnázium v Německém (dnes Havlíčkově) Brodě, kde se mu velmi dobře dařilo.⁵⁵ To už bylo Toufarovi 26 let, chodil tedy do třídy s o 15 let mladšími spolužáky.⁵⁶ Problém nastal s učitelem matematiky Antonínem Lebedou, který byl velmi přísný. Nakonec byl Toufar nucen přestoupit na chotěbořské gymnázium.⁵⁷ V roce 1934 mu nešťastnou náhodou zemřel bratr Stanislav. Josef byl ochoten nechat svých snů, tedy studií, a vzít si vdovu po jeho bratrovi za manželku a postarat se o jejich čtyři dcery. Vdova Julie věděla, jaká by to pro Josefa byla oběť a tuto nabídku odmítla. Josef Toufar se ale nadále o neteře staral a podporoval je. Měl k nim velice blízký vztah.⁵⁸ Maturitu Toufar složil v červnu 1935 na chotěbořském gymnáziu. Pro kněžské studium si vybral kněžský biskupský seminář v Hradci Králové, jehož studium trvalo pět let.⁵⁹ Dne 29. června 1940, kdy mu bylo 38 let, byl v Hradci Králové vysvěcen na kněze. Splnil se mu tak jeho dlouholetý sen.⁶⁰

Dne 5. července 1940 při svátku sv. Cyrila a Metoděje odsloužil Toufar svou první mši, tedy primici. Odehrála se v kostele sv. Markéty ve Zhoři v 10:00.⁶¹ Ve Zhoři zastupoval za nemocného faráře do srpna 1940. Poté mu byla přiřazena farnost Zahradka, která ležela na řece Želivce a nachází se mezi Humpolcem a Ledčí nad Sázavou. Zahradku Toufar prakticky neznal, bylo to pro něj něco nového.⁶² V Zahradce byl velmi kladně přijat a i Toufar dělal pro tuto farnost a okolí velmi mnoho. Zasloužil se o zřízení měšťanské školy v Zahradce nebo gymnázia v Ledči nad Sázavou. Jeho oblíbenost také dokládala petice, která byla sepsána obyvateli, když se dozvěděli

⁵⁵F. DRAŠNER, *Čihošťský zázrak...*, s. 17.

⁵⁶*Tamtéž*, s. 18.

⁵⁷M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 39.

⁵⁸*Tamtéž*, s. 46.

⁵⁹*Tamtéž*, s. 47.

⁶⁰F. DRAŠNER, *Čihošťský zázrak...*, s. 22.

⁶¹M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 51.

⁶²*Tamtéž*, s. 53.

o přeřazení Toufara do jiné farnosti. Myšlenka přeřazení na jiné místo nastala po únoru 1948, kdy se farář Toufar dostal do hledáčku Okresního akčního výboru Národní fronty (OAV NF) v Ledči nad Sázavou.⁶³

Veškeré protesty i dopisy byly nakonec zbytečné, 21. března OAV NF v Ledči nad Sázavou nařídil, že Toufar musí být okamžitě vystěhován a přeložen.⁶⁴ Stěhování nastalo v polovině dubna 1948, Číhošť se tak stala druhou a rovněž poslední farností, kde Josef Toufar působil. Na číhošťské faře mu vypomáhala jeho neteř Marie Pospíšilová, rozená Toufarová. Byla to jeho velká opora. V Číhošti se Toufar opět stal velice oblíbeným podobně, jako tomu bylo v Zahrádce. Aktivně se podílel na opravě číhošťského kostela i fary.⁶⁵ Tím se stal trnem v oku pro politické představitele z Ledče nad Sázavou, kteří viděli, že přemístěním faráře Toufara ze Zahrádky ničeho nedosáhli.⁶⁶

3.2 Stalo se v Číhošti

Dne 11. prosince 1949 dopoledne sloužil farář Josef Toufar mši v číhošťském kostele. Jednalo se o třetí adventní neděli. Probíhalo kázání a při slovech „*Zde ve Svatostánku je náš Spasitel...*“ se údajně rozkýval dřevěný křížek na oltáři a vychýlil se v úhlu asi 45 stupňů. Tento pohyb kříže vidělo 20 svědků.⁶⁷ Václav Trtík, který byl blízký přítel faráře Toufara a syn tamějšího varhaníka událost popsal takto: „... *křížek stojící na svatostánku se třikrát naklonil na stranu evangelní a třikrát na stranu epištolní asi o 45 stupňů na každou stranu ze své původní plochy.*“⁶⁸ Podobně situaci popsali i další svědci, například Růžena Prchalová: „... *spatřila jsem, jak křížek umístěný nad svatostánkem se naklonil směrem k sakristii hodně hluboko, že jsem měla strach, aby nespádl. Pak se vrátil do původní polohy, stál chvíli zpřímá a potom se vyklonil hluboko na druhou stranu. Celý jev se opakoval třikrát nebo čtyřikrát...*“⁶⁹ Sám

⁶³F. DRAŠNER, *Číhošťský zázrak...*, s. 29.

⁶⁴M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 101.

⁶⁵F. DRAŠNER, *Číhošťský zázrak...*, s. 34.

⁶⁶*Tamtéž*, s. 39.

⁶⁷M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 134.

⁶⁸Vít TAJOVSKÝ – Karel KOUBEK, *Želivské elegie*, Pelhřimov 1999, s. 6–7.

⁶⁹ Antonín KRATOCHVÍL, *Žaluji 3*, Praha 1990, s. 162.

Toufar pohyb křížku neviděl a ani na lidech, kteří byli v ten moment v kostele, nepozoroval žádné udivení. Vše se dozvěděl až další den (12. prosince 1949) od věřících. Dne 17. prosince 1949 o této situaci hovořil s děkanem Václavem Slavičkem v Ledči nad Sázavou. Děkan mu poradil, aby to lidem vysvětlil a uklidnil je.⁷⁰

V neděli 18. prosince 1949 se farář Toufar vyjádřil k situaci, která nastala při předešlé mši. Řekl, že za tím lidé nemohou hledat zázrak ani nějaké dobré či zlé znamení. Pochválil jejich farnost a ujistil věřící, že v tom nemůžou vidět nějaké neštěstí, ale spíše vyznamenání pro jejich farnost. Dále poprosil svědky, kteří událost viděli, aby se mu přihlásili a sepsali prohlášení.⁷¹

Událost, která se údajně stala v číhošťském kostele, se velice rychle šířila i za hranice Číhoště. Opat želivského kláštera Vít Tajovský navštívil vesnici na začátku ledna 1950. V průběhu ledna zavítalo do číhošťského kostela mnoho dalších osob. Především se jednalo o osobnosti z církevního sektoru, za zmínku stojí například vatikánský diplomat v ČSR Ottavio de Liva.⁷² Jak Vít Tajovský, tak Ottavio de Liva se obávali, že státní moc zneužije této události a použije to v tažení proti katolické církvi. Oba nabádali Toufara k obezřetnosti.⁷³

3.3 Vyšetřování

Již v neděli 18. prosince 1949 přijeli náčelník stanice SNB v Ledči nad Sázavou František Goldbricht a vrchní strážmistr Josef Žáček do Číhoště. Faráře tam ale nezastihli. Nový pokus byl naplánovaný na středu 21. prosince 1949. Vyptávali se Toufara na událost, která se tam odehrála při 3. adventní neděli. Prohlídli si kostel i samotný křížek. Goldbricht v roce 1968 řekl: *„Když jsem křížek sejmul, všiml jsem si, že vychýlení je způsobeno špatným nasazením kříže na hřebík v podstavci. Křížek jsem si bedlivě prohlédl, ale žádnou stopu, která by svědčila pro to, že na něj bylo něco upevněno, jsem neviděl (...) Šel jsem se potom podívat i za oltář, ale ani tam jsem nic*

⁷⁰Jan KALOUS, *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950: zákulisí případu Číhošť*, Praha 2001, s. 12.

⁷¹M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 136.

⁷²J. KALOUS, *Instruktažní skupina...*, s. 12.

⁷³J. KALOUS, *Číhošťský případ...*, s. 50.

*zvláštního nenalezl. Způsob zrekonstruovaný později orgány StB neodpovídal skutečnosti...“.*⁷⁴

Nová instruktážní skupina vznikla koncem roku 1949, kdy tehdejší velitel StB (Státní bezpečnosti) Osvald Závodský pověřil a zároveň určil velitelem instruktážní skupiny Ladislava Máchu.⁷⁵ Ten si následně vybral vhodné členy pro tuto skupinu, jimiž byli: Stanislav Cvíček, Stanislav Řezníček, Václav Hrabák, Miloš Hrabina, Josef Zikmund a Václav Němec.⁷⁶ Na začátku roku 1950 byla tato instruktážní skupina pověřena pro vyšetřování „případu Číhošť“.⁷⁷

3.3.1 Zatčení Josefa Toufara

Toufarovo zadržení bylo prvním obtížným úkolem pro příslušníky StB. Pokud by byl proces zdoluhavý, lidé by si toho všimli a bránili by svého faráře. Proto byl tento úkol naplánován tak, aby se všechno seběhlo velmi rychle. Dne 28. ledna 1950 vylákali příslušníci StB nepřipraveného faráře před faru. Tam stálo nastartované auto a donucením dostali Toufara do něj. Nejprve byl odvezen na StB do Jihlavy.⁷⁸

O den později, tedy 29. ledna 1950, byl přivezen do zvláštního oddělení valdické věznice.⁷⁹ Valdice se nacházely na okraji města Jičín. V této věznici bylo spolu s Toufarem vězněno mnoho dalších příslušníků kléru. Vše bylo přísně tajné, trestanci měli svá čísla a nesměli se setkat s jinými vězni. Farář Toufar byl vedený pod číslem 8016. Valdice vlastně ani neexistovaly, mluvílo i psalo se o „Staré Vsi“.⁸⁰

Dne 30. ledna byl v souvislosti s číhošťskými událostmi zatčen také opat želivského kláštera Vít Tajovský a číhošťský kostelník František Pártl. Odvezen byl z Číhoště také oltářní křížek, který se do dnešních dnů znovu nepodařilo nalézt. Dne 3. února byl zatčen Jan Zmrhal ze semináře v Hradci Králové. Dne 13. února to byl

⁷⁴M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 137.

⁷⁵J. KALOUS, *Instruktážní skupina...*, s. 11.

⁷⁶M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 167.

⁷⁷J. KALOUS, *Instruktážní skupina...*, s. 12.

⁷⁸J. KALOUS, *Číhošťský případ...*, s. 47.

⁷⁹*Tamtéž*, s. 48.

⁸⁰Bořivoj ČELOVSKÝ, *Strana světi prostředky: martyrium faráře Josefa Toufara*, Šenov u Ostravy 2001, s. 70.

Václav Pospíšil, který jako první nahlásil pohyb křížku, 14. února byl zatčen děkan z Ledče nad Sázavou Václav Slavíček a jako poslední zatčený byl 18. února Václav Trtík.⁸¹

3.3.2 Výslechy Josefa Toufara

Výslechy faráře Toufara začaly 1. února 1950 a opakovaly se skoro každý den. Tedy 2. února nastal další výslech, následně 3., 7. a 9. února. Vyšetřovatelé chtěli slyšet, že se Toufar podílel na „zázraku“. Toho se ovšem při těchto výsleších nedočkali.⁸² Nejčastěji prováděli výslechy dva vyšetřovatelé, většinou se účastnil také Mácha. Výslechy začínaly prakticky vždy v odpoledních hodinách a probíhaly do noci. Mezitím probíhaly také výslechy svědků a občanů Čihoště a okolí.⁸³ Od 9. do 22. února není dochován žádný protokol o výslechu, je ale pravděpodobné, že nějaký výslech proběhl.⁸⁴

Toufarovo doznání k inscenaci „zázraku“ nepřicházelo a prezident Gottwald a další příslušníci KSČ i StB začali být nervózní. Dne 24. – 26. února 1950 bylo na programu plenární zasedání ÚV KSČ věnované církevním otázkám. Závodský osobně nařídil Máchovi, aby se na případu začalo pracovat intenzivněji. Mělo se jednat o první církevní proces, který by měl velký politický význam. Toufar měl být souzen ve veřejném přelíčení a pošpiněna měla být především katolická církev, která se spolčila s Vatikánem.⁸⁵

Štábní kapitán Josef Čech byl velmi ambiciózní příslušník StB a zástupce velitele II. sektoru. Vydal se do Valtic a osobně vyslýchal Toufara.⁸⁶ Podle svědků Toufara v cele zbil a řekl mu, že to přiznání z něj prostě dostane.⁸⁷ Mácha fyzicky týral faráře tak, že si vynutil jeho přiznání. Později ho ale Toufar odvolal s odůvodněním, že souhlasil, protože už nemohl vydržet fyzické týrání. Bití pokračovalo navečer téhož dne.

⁸¹M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 167.

⁸²J. KALOUS, *Instruktažní skupina...*, s. 12.

⁸³M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 169.

⁸⁴*Tamtéž*, s. 170.

⁸⁵J. KALOUS, *Čihošťský případ...*, s. 52.

⁸⁶M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 173

⁸⁷*Tamtéž*, s. 174.

Svědci popisují Máchu jako sadistu. Toufar měl zavázané oči a Mácha ho gumovým obuškem bil. Celé to trvalo asi tři hodiny, kdy nejspíš kvůli své únavě Mácha přestal.⁸⁸ Mácha dosáhl svého 22. února 1950, kdy po dlouhodobém mučení Toufar povolil a podepsal výslechový protokol. V něm se uvádí, že Toufar homosexuálně zneužíval děti ve věku od 9 do 12 let.⁸⁹ To ovšem odmítli všichni Toufarovi blízcí i jeho tehdejší ministranti.⁹⁰ Dne 23. února 1950 podepsal Toufar ještě dodatek výslechového protokolu, který popisuje technické provedení zázraku.⁹¹ Avšak zařízení, které bylo popsáno v protokolu, jenž byl Toufar donucen podepsat, nebylo tak dokonalé, aby pohybovalo křížkem. Ani odborníci z technické skupiny StB v roce 1950 nedokázali takový mechanismus sestrojít.⁹²

3.3.3 Filmování v Číhošti

Toufarovo doznání chtěla KSČ propagandisticky využít. Proto se 23. února 1950 do Valtic dostavil vedoucí církevního referátu StB Josef Čech.⁹³ Zorganizoval výslech Toufara a donutil ho, aby se zúčastnil zinscenovaného filmování v Číhošti. Svědek Jan Bokr k této události v Číhošti řekl: „...*Byl ve velmi špatném zdravotním stavu, bledý, poškrábaný, rty rozpraskané, těžko mluvil a myslím, že jej stále dva orgáni drželi*“.⁹⁴

Vše se muselo odehrát v největší tajnosti, aby o tom nikdo z Číhoště nevěděl. Čech rozhodl, že rekonstrukce zázraku se musí provést ještě tu noc. Chvíli po půlnoci v pátek 24. února 1950 dorazilo auto s Máchou a Toufarem na okraj Číhoště. V tichosti se dostali do kostela, kde už byl Čech a další příslušníci technického oddělení StB. Příslušníci z Krajské správy ministerstva vnitra (KS MV) z Jihlavy měli za úkol střežit kostel.⁹⁵ Toufar musel mít na nahou nastříženou bačkory, jinak by se mu do nich nevešly jeho oteklé nohy. Ze rtů mu tekla krev, musel být neustále otírán. Bez pomoci by na

⁸⁸F. DRAŠNER, *Číhošťský zázrak...*, s. 83.

⁸⁹J. KALOUS, *Číhošťský případ...*, s. 54.

⁹⁰V. TAJOVSKÝ – K. KOUBEK, *Želivské elegie...*, s. 19.

⁹¹J. KALOUS, *Číhošťský případ...*, s. 54.

⁹²J. KALOUS, *Instruktažní skupina...*, s. 13.

⁹³J. KALOUS, *Číhošťský případ...*, s. 55.

⁹⁴*Tamtéž*, s. 56.

⁹⁵B. ČELOVSKÝ, *Strana...*, s. 90.

kazatelnu sám nedokázal vylézt.⁹⁶Ústřížek z tohoto natáčení byl následně použit v propagandistickém filmu s názvem *Běda tomu, skrze něhož pohoršení přichází*.⁹⁷ Film byl dotočen až na počátku března 1950, tedy až po Toufarově smrti. Film obsahoval mnoho chyb. Mechanismus, pomocí kterého měl farář Toufar pohybovat křížkem, byl na první pohled viditelný. Květiny, které zakrývaly oltář, jsou pro advent vyloučené. Knězi nebylo vidět do tváře.⁹⁸Vystupoval zde úplně jiný muž. Navíc kněz ve filmu pravou rukou pracoval s mechanismem, který je zakrytý knihami. Svědci ale tvrdí, že měl pravou ruku na prsou a levou ukazoval směrem k oltáři. Toufar tedy nemohl provést „zázrak“ tak, jak je to ukázáno ve filmu.⁹⁹

3.3.4 Toufarova smrt

Zdravotní stav Toufara se neustále zhoršoval. Dne 25. února 1950 mu lékař diagnostikoval zánět pobřišnice. V ten den ho tedy převezli do sanatoria v Praze v Legerově ulici. Zde už pod falešným jménem, které bylo Josef Zouhal, postoupil ve večerních hodinách operaci. Tato operace ale nastala příliš pozdě, a tak okolo půl deváté večerní Josef Toufar zemřel. Všichni lékaři, kteří se podíleli na této operaci, museli na začátku března 1950 podepsat protokol o zachování mlčenlivosti v Toufarově případě. Mlčenlivost musel také dodržet lékař, který prováděl pitvu. Lékařská zpráva byla upravena tak, aby v ní nebyly popisy rozsáhlých krevních podlitin.¹⁰⁰Dne 28. února 1950 proběhl tajný pohřeb, kterého se zúčastnili příslušníci StB. Toufar byl pohřben do hromadného hrobu v Ďáblicích. Příbuzným nebyly podány žádné informace až do roku 1953. Za tím, že smrt Josefa Toufara byla utajená, stál tehdejší ministr spravedlnosti Alexej Čepička, který byl zodpovědný za církevní politiku KSČ.¹⁰¹

⁹⁶M. DOLEŽAL, *Jako bychom dnes...*, s. 191.

⁹⁷*Tamtéž*, s. 192.

⁹⁸J. KALOUS, *Čihošťský případ...*, s. 57.

⁹⁹František DRAŠNER, *Čihošťský zázrak ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů*, Havlíčkův Brod 1990, s. 13.

¹⁰⁰J. KALOUS, *Čihošťský případ...*, s. 57.

¹⁰¹J. KALOUS, *Instruktažní skupina...*, s. 14.

4 ČIHOŠŤSKÝ ZÁZRAK V DOBOVÝCH VEŘEJNÝCH PRAMENECH

Propaganda byla důležitou součástí politiky KSČ v 50. letech 20. století. Jejím cílem bylo ukázat jaká je „skutečná tvář nepřátel socialistického zřízení“. Nejinak tomu bylo i v tomto procesu. Štvavá masivní kampaň plně využila tisk, rozhlas i film. Veřejné mínění tak bylo jasně ovlivněno především těmito druhy médií.¹⁰²

Důležitým dnem pro rozpoutání propagandy k tzv. Čihošťskému zázraku byl 6. březen 1950. V tento den se v prostorech ministerstva vnitra konala tisková konference, které se zúčastnili zástupci tisku, tehdejší ministr vnitra Václav Nosek a „odborníci“ na čihošťský případ. Zástupcům tisku zde bylo jasně vysvětleno, jakým způsobem se bude tato událost šířit v tisku.¹⁰³

4.1 Novinové články

Pro analýzu novinových článků byla vybrána následující periodika, která obsahují klíčové články k dané problematice: *Rudé právo*, *Svobodné slovo*, *Mladá fronta*, *Lidová demokracie* a *Katolické noviny*. Novinové články s tématem tzv. Čihošťského zázraku jsou řazeny chronologicky. Zprávy jsou rozděleny do tří etap, které jsou přibližně časově vymezeny. Rozdílný je rozsah článku. Odlišná je rovněž intenzita novinových článků v jednotlivých etapách.

4.1.1 Novinové články, které vyšly před tiskovou konferencí

Již před 6. březnem 1950 vyšlo v novinách několik článků, ve kterých byla zmíněna Čihošť. Zde je intenzita velice nízká a jedná se většinou o kratší zprávy.

Úplně první článek byl uveřejněn v *Rudém právu* a vyšel 1. února 1950 pod názvem „*Organisované zázraky*“. Jeho autorem je Vojtěch Dolejší.¹⁰⁴ Jde o kratší článek, ve kterém autor uvádí, že utvoření zázraku není novou záležitostí. „Zázraky“ se prý už objevily na Slovensku a také v jižních Čechách. Dále tvrdí, že vysoká církevní

¹⁰²J. KALOUS, *Čihošťský případ...*, s. 92.

¹⁰³*Tamtéž*, s. 93.

¹⁰⁴Vojtěch Dolejší (1903–1972) byl odpovědným redaktorem (v letech 1953–1955 šéfredaktorem) deníku *Rudé právo*, v letech 1950–1953 pracoval jako šéfredaktor deníku *Práce*. Jako představitel dogmatické komunistické žurnalistiky byl také v letech 1950–1963 předsedou *Svazu československých novinářů*.

hierarchie zneužívá citů věřících proti státu. Událost v Číhošti autor komentuje takto: „Tentokrát v obci Číhošť na Ledčsku. Při mši se tam několikrát ohnul kříž a objevila záře. Tak alespoň to šíří venkovští boháči mezi lidem. Je to prý znamení, že Bůh se již nemůže dívat na naše poměry... Nikoho tím ovšem neoklamou. Náš lid dobře ví, co to je a proč to je“.¹⁰⁵

Další článek v *Rudém právu* se objevil až o více než měsíc později v neděli 5. března 1950. Tento krátký článek měl opět na svědomí Vojtěch Dolejší a nazval ho „Proč jej Vatikán neexkomunikoval?“ Autor se zde zamyslel nad tím, jak je možné, že papež ještě neexkomunikoval faráře Toufara. Zmíněn je zde i ministr Čepička: „připomněl, že domnělý zázrak měl posloužit k tomu, aby katolíci byli odvráceni od práce na výstavbě naší společnosti“.¹⁰⁶

4.1.2 Masivní kampaň v tisku od 7. března 1950

Po tiskové konferenci 6. března 1950 se rozjela masivní kampaň napříč všemi druhy tiskovin. Zde už jsou to články delší a intenzita je taková, že hned 7. března 1950 vyšly články s číhošťskou tematikou ve všech sledovaných novinách, kromě *Katolických novin*. U těchto novin byl důvod této prodlevy jediný, jednalo se o týdeník, který vycházel každou neděli (7. března 1950 bylo úterý).

4.1.2.1 Novinové články ze 7. března 1950

Dne 7. března 1950 vyšel v *Rudém právu* rozsáhlý článek s názvem „Jak se udál číhošťský „zázrak““. Tento text obsahuje také fotografie vychýleného křížku a ruky, která sahá na údajné mechanické zařízení. Toto zařízení je pod obrázkem velice přehledně popsáno. Zazní zde také informace, kdo byl prvotním inscenátorem celého zázraku: „...hierarchie jedná podle nepřátelských pokynů Vatikánu, který stojí plně ve službách angloamerických válečných štváčů“.¹⁰⁷

Dalším článkem, který byl otištěn ve stejný den ve *Svobodném slovu*, je „Smyslený zázrak ve službách reakce“. Opět se jedná o článek s velkým rozsahem, který obsahuje jednu fotografii. Ta zobrazuje faráře Josefa Toufara na kazatelně. V textu se

¹⁰⁵Vojtěch DOLEJŠÍ, *Organisované zázraky*, Rudé právo (dále jen RP) 30 (27), 1950, s. 3.

¹⁰⁶Vojtěch DOLEJŠÍ, *Proč jej Vatikán neexkomunikoval?*, RP 30 (55), 1950, s. 7.

¹⁰⁷*Jak se udál číhošťský „zázrak“*, RP 30 (56), 1950, s. 3.

mimo jiné uvádí, jakým způsobem podvod StB odhalila: „...*Orgány státní bezpečnosti se o „zázraku“ ovšem dověděly a šly si číhošťský kostel prohlédnout. Našly zde zahnuté hřebíky a jiné podrobnosti, které zvýšily podezření, že se jedná o docela obyčejný podvod*“.¹⁰⁸

Třetím článkem ze 7. března 1950 bylo „*Politické zákulisí číhošťského případu*“ v *Lidové demokracii*. Zde jsou číhošťské události popsány takto: „*Loni před vánočními svátky došlo v tamním kostele při kázání k ‚zázračnému‘ vychylování kříže na svatostánku. Z popudu obyvatelstva, které vyjadřovalo své pochybnosti o pravosti ‚zázraku‘, a vzhledem k šířící se rozvratné šeptané propagandě (...), přiměla státní bezpečnost k ohledání místa.*“¹⁰⁹

Poslední z vybraných tiskovin, který vydal ve stejný den článek týkající se Číhoště, je *Mladá fronta*. Zde byl název článku „*Zázrak v Číhošti pustým podvodem*“. Tento plátek popisuje velmi podrobně, jak byl zázrak prováděn a přichází s úplně novou informací: „*bylo zjištěno, že je (...) prováděný farářem Toufarem primitivním mechanismem: Volně postavený, nepřibitý dřevěný křížek na plochém podstavci za svatostánkem byl zajištěn gumičkami (pořízenými z podvazků farářovy kuchařky)*“.¹¹⁰

4.1.2.2 Novinové články z 8. března 1950

Hned z následujícího dne, 8. března 1950, lze dohledat další ze zpráv s číhošťskou tematikou. Poměrně rozsáhlý článek, který je rozdělený do dvou částí na první a druhé stránce plátku, byl uveřejněn v *Lidové demokracii* s názvem „*Další skutečnosti o událostech v Číhošti*“. Zde se rozebírají především kněžské schůze, které se uskutečnily v lednu 1950 v Havlíčkově Brodě a v Jihlavě. A také návštěva Ottavia de Livy v Číhošti. Ten „*tlumočil příkaz Ottavia de Livy číhošťskému faráři, aby ve vlastním zájmu neprozradil tuto návštěvu s tím, aby se nemohlo říct, jak farář J. Toufar dodává, že Vatikán má v tom prsty*“.¹¹¹

¹⁰⁸ *Smyslený zázrak ve službách reakce*, Svobodné slovo (dále jen SS) 6 (56), 1950, s. 3.

¹⁰⁹ *Politické zákulisí číhošťského případu*, Lidová demokracie (dále jen LD) 6 (56), 1950, s. 2.

¹¹⁰ „*Zázrak*“ v *Číhošti pustým podvodem*, Mladá fronta 6 (56), 1950, s. 1, 3.

¹¹¹ *Další skutečnosti o události v Číhošti*, LD 6 (57), 1950, s. 1–2.

Další článek z 8. března 1950 je z *Rudého práva*. Jeho název je „Zázrak‘ se nezdařil“. To už je kratší článek opět od Vojtěcha Dolejšího, který popisuje, že lidé tomuto vymyšlenému „zázraku“ nevěří. Dále autor upozorňuje na americký a anglický tisk, který o Čihošti píše. Připomíná, že v roce 1938 ještě odmítali válku pro národ, o kterém nic neví. S nadsázkou napsal, že: „šířeny jsou zprávy o ‚zázračné události‘ v malé obci na Ledčsku, o které pojednou toho hodně vědí“.¹¹²

4.1.2.3 *Novinové články z 9. března 1950*

Ve čtvrtek 9. března 1950 vyšly v *Rudém právu* dokonce dva různé články o čihošťské kauze. První z nich je delší a jmenuje se „Vatikánský ‚zázrak‘ v Čihošti“. Zde je patrná především kritika Vatikánu a útok na Ottavia de Livu.¹¹³ Druhý kratší článek Vojtěcha Dolejšího se nazývá „Nebylo to bez příčiny“. V tomto článku je citován text z *New York Times*, který uvádí, že příčinou pohybu křížku byla vůle věřících. Autor k tomu dodal: „kříž se nepohnul bez příčiny. Tato příčina se brzy našla. Nebyla to ovšem síla vůle věřících, která jím pohnula (...) ale síla farářovy ruky, který křížem pohyboval“.¹¹⁴

Svobodné slovo v tento den vydalo článek s názvem „Z pozadí čihošťského ‚zázraku““. V tomto titulku můžeme poprvé vidět správně uvedený název obce Čihošť, v předešlých člancích bylo vždy chybně uvedeno krátké měkké i („Čihošť“). Článek se více zabývá regionálními specifiky. V textu je popsána obec Čihošť a také dost podrobně Toufarův život: „Toufar vynikal svou nenávisť k prostému lidu nad všechny i nad známé kněze začátečníky, i nad ty, kteří měli svou hodností blíže k biskupovi než on“.¹¹⁵

4.1.2.4 *Novinové články z 10. března 1950*

V tento den, tedy 10. března 1950, vychází dva články se stejnou tematikou v *Rudém právu*. Zmíněným tématem je film, který byl natočen v Čihošti. Na první

¹¹²Vojtěch DOLEJŠÍ, „Zázrak“ se nezdařil, RP 30 (57), 1950, s. 5.

¹¹³Vatikánský „zázrak“ v Čihošti, RP 30 (58), 1950, s. 3.

¹¹⁴Vojtěch DOLEJŠÍ, *Nebylo to bez příčiny*, RP 30 (58), 1950, s. 3.

¹¹⁵Z pozadí čihošťského „zázraku“, SS 6 (58), 1950, s. 3.

straně je to delší článek, jehož autorem je Karel Vaněk,¹¹⁶ který nese stejné jméno jako natočený film, tedy „*Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*.“ Je zde popsáno, co všechno film obsahuje, kdo jej natočil a další detaily.¹¹⁷ Na straně páté byl poté publikován kratší článek s názvem „*Zázrak v Čihošti na plátnech našich kin*“. Tento článek je spíše pouze upoutávkou k filmu, neobsahuje další zpřesňující informace. Přímo je zde uvedeno: „*Od pátku 10. března běží ve všech československých premiérových biografech, jako dodatek k hlavnímu filmu, film o t. zv. ‚zázraku‘ v Čihošti*“.¹¹⁸

4.1.2.5 První článek o Čihošti v Katolických novinách

Jak už bylo zmíněno, *Katolické noviny* byly týdeníkem, tudíž první zpráva s číhošťskou tematikou byla publikována až v neděli 12. března 1950. Zpráva má název „*Politické zákulisí číhošťského případu*“. Obsah textu je velmi podobný jako obsahy zpráv ostatních novin ze 7. března 1950. V tomto článku je navíc zmíněno pouze téma tolerance náboženství: „*vysoká hierarchie tvrdí, že vláda chce zničit náboženství a církve. O naprostém opaku svědčí církevní zákony a naprostá náboženská tolerance u nás. Za pět let od osvobození nebyl u nás stíhán ani jeden kněz pro výkon náboženského obřadu, a byl-li stíhán, tak proto, že právě odmítal plnit náboženskou povinnost*“.¹¹⁹

4.1.3 Občasné připomenutí číhošťské kauzy v tisku

Zhruba po týdnu ustává masivní kampaň o Čihošti v novinách. Články v novinách se stále objevují, ale už to není v takové míře, jako tomu bylo ve dnech po tiskové konferenci 6. března 1950. Vytrácí se tedy rozhodně intenzita a ve většině případů už je číhošťská kauza v daném textu jen zmíněna. Již se nejedná o ústřední motiv článků.

¹¹⁶ Karel Vaněk (1919–1985), kulturní redaktor *Rudého práva* v letech 1945–1950, přispíval do *Filmové práce*, *Filmových novin* (1947–1948) a do *Tvorby*. Byl hlavním filmovým recenzentem *Rudého práva*. Po únoru 1948 byl společně s A. M. Brousilem pověřen Akčním výborem Československé filmové společnosti, aby vypracoval seznam „nespolehlivých filmových publicistů“. Od prosince 1948 se stal členem nově vytvořeného Celostátního klubu čs. filmových novinářů.

¹¹⁷ Karel VANĚK, *Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*, RP 30 (59), 1950, s. 1.

¹¹⁸ „*Zázrak v Čihošti na plátnech našich kin*“, RP 30 (59), 1950, s. 5.

¹¹⁹ *Politické zákulisí číhošťského případu*, *Katolické noviny* (dále jen KN) 2 (11), 1950, s. 2.

Příkladem může být článek s názvem „*Pravá tvář představitele papežské internunciatury*“, který vyšel v úterý 14. března 1950 v *Rudém právu*. Tento článek si klade za cíl zkritizovat Vatikán, Ottavia de Livu a celou církevní hierarchii. Číhošťská událost je zde pouze připomenuta v souvislosti se špatnostmi, které Vatikán páchá.¹²⁰

Další z těchto článků je zpráva „*Dva kněží*“ Vojtěcha Dolejšího otištěná v *Rudém právu* 17. března 1950. Zde je farář Toufar pouze zmíněn jako protiklad ke knězi z Jedlových Kostomlat na Slovensku, který je v textu charakterizován velice kladně, protože dal podnět k vytvoření jednotného zemědělského družstva.¹²¹

Rozsáhlý článek Václava Slavíka z 18. března 1950 s názvem „*Vývoz „zázraků*““ vyšel v *Rudém právu*. Titulek může být zavádějící, ovšem číhošťský případ zde není podstatou zprávy, je zmíněn jako jeden ze „zázraků“, které si Vatikán vymýšlí. Hlavním tématem článku je kritika Vatikánu a USA.¹²²

Dne 19. března 1950 vyšel článek, který je nazván „*Číhošť nebude poutním místem*“. V *Katolických novinách* se jedná teprve o druhou zprávu s tématem Číhoště, a tak není divu, že se jedná o obsáhlou zprávu a je zde ještě velice barvitě popsáno, jakým způsobem byl sestaven mechanismus pro pohyb křížku i další již informace. Ty však přinesly ostatní noviny už o více než týden dříve.¹²³

V krátké zprávě z *Rudého práva* z 21. března 1950, která je nazvána „*Nejde o náboženství*“ je opět postaven farář Toufar do protikladu jinému knězi Jánu Dechetovi.¹²⁴ Toufar je zde opět ten špatný: „... *A je zde kněz Josef Toufar z Číhoště, organisátor podvodného „zázraku“, který těžce urazil náboženství a poškodil církev*“.¹²⁵

¹²⁰*Pravá tvář představitele papežské internunciatury*, RP 30(62), 1950, s. 2.

¹²¹Vojtěch DOLEJŠÍ, *Dva kněží*, RP 30 (65), 1950, s. 3.

¹²²Václav SLAVÍK, *Vývoz „zázraků“*, RP 30 (66), 1950, s. 5.

¹²³*Číhošť nebude poutním místem*, KN 2 (12), 1950, s. 1–2.

¹²⁴ Ján Dechet (1908–1968) byl slovenský římskokatolický kněz, od r. 1950 kapitulní vikář Banskobystrické diecéze. Byl dlouholetým členem tzv. mírového hnutí katolického duchovenstva a představitel kléru, který spolupracoval s komunistickým režimem. V roce 1955 mu byl udělen Řád republiky.

¹²⁵Vojtěch DOLEJŠÍ, *Nejde o náboženství*, RP 30 (68), 1950, s. 5.

Články z 22. března 1950 („*Prohlášení katolického duchovenstva*“)¹²⁶ a z 28. března 1950 („*Ministr J. Plojhar o církevních otázkách*“),¹²⁷ které byly uveřejněny v *Rudém právu*, dokazují, že kauza Číhošť byla již druhořadým tématem. V obou článcích jde především o kritiku církve a náboženství a Číhošťské události jsou v nich pouze zmíněny.

Posledním vybraným novinovým článkem je opět článek z *Rudého práva* s názvem „*Pracující lid odsuzuje podvod v Číhošti*“, který vyšel 29. března 1950. Tento článek poukazuje na to, že je mnoho obyvatel Československa, kteří odsuzují „číhošťský zázrak“. V článku jsou uvedeni například zaměstnanci libereckých energetických rozvodných závodů či závodu Klementa Gottwalda v České Lípě.¹²⁸

4.2 Propagandistické brožury

V roce 1950 vyšlo několik propagandistických brožur. Jejich cílem bylo podat ucelený obraz o číhošťské kauze z pohledu státní moci. Také se v nich odráží kritika Vatikánu a imperialistů. Jedná se o útlejší práce. Výjimkou je publikace Jiřího Žáka, která Číhošť zasazuje do mezinárodního kontextu a je tedy rozsáhlejší.

4.2.1 Číhošťský zázrak

V nakladatelství Orbis vyšla brožura s názvem *Číhošťský zázrak*. Autorem je Vladimír Hodač. Brožura má 51 stran a obsahuje dobové fotografie. Hned v úvodu se čtenář mohl dozvědět, kde leží obec Číhošť. Uvádí zde, že když se rozhovoříte s místními obyvateli, zjistíte, že jsou zklamáni tím, co se v Číhošti stalo: „...*Číhošťským se o tom nechce příliš hovořit. Byli podvedeni a zlobí je to. Kdo by si pomyslil, že pan farář je něčeho takového schopen...*“.¹²⁹ Brožura je rozdělena do několika kapitol: Znamení kříže, Farář Toufar, Po stopách číhošťského zázraku, Jásot a fiasko imperialistů, Politika zázraků.

V první kapitole, která se nazývá *Znamení kříže*, popisuje, jak se celá událost odehrála. Velmi podrobně je také uvedeno, jakým způsobem farář Toufar sháněl

¹²⁶*Prohlášení katolického duchovenstva*, RP 30 (69), 1950, s. 5.

¹²⁷*Ministr J. Plojhar o církevních otázkách*, RP 30 (74), 1950, s. 3.

¹²⁸*Pracující lid odsuzuje podvod v Číhošti*, RP 30(75), 1950, s. 3.

¹²⁹Vladimír HODAČ, *Číhošťský zázrak*, Praha 1950, s. 5.

výpovědi svědků. „...*Pod vlivem tohoto horlivého farářova shánění se začala ztrácet prvotní rozkolísanost, pochybovačnost i nejistota mezi katolickými věřícími. (...) Velkou péči věnoval tomu, aby se zpráva o události v číhošťském kostele dostala co nejdále za hranice jeho farnosti*“.¹³⁰

Druhá kapitola hovoří o samotném faráři Toufarovi. „...*Přes špatné zkušenosti s farářem Toufarem se lidové orgány po únorovém vítězství daly odvrátit od svého správného požadavku, že duchovním rázu Toufarova nesmí být svěřována péče o věřící. (...) provinilý kněz byl prostě jen přesazen na chudší faru – do Číhošti. Zkušenost ukázala, že touto shovívavostí se lidové orgány dopustily chyby. Jejich velkodušnost byla šeredně zklamána*“.¹³¹

Po stopách číhošťského zázraku – tak zní třetí kapitola brožury. Tato kapitola se zaměřuje na kritiku všech, kteří se dle autora podíleli na „zázraku“. Tedy biskup Moric Pícha, opat Machalka či opat Tajovský. Samozřejmě nechybí ani kritika Vatikánu.¹³²

Čtvrtá kapitola s názvem *Jásot a fiasko imperialistů* popisuje, jakým způsobem se tato událost šířila v západním zahraničním tisku. Autor uvádí, že jak v tisku, tak i v rozhlasu se mluvilo o nesmyslných povídkách. Každý si přidal něco a vznikaly z toho nesmysly. Doslovně zde cituje články z New York Times.¹³³

V závěrečné páté kapitole nazvané *Politika zázraků* se pak autor zamýšlí nad tím, že katolická hierarchie používá politiku zázraků k dosažení svých cílů. Uvádí případ s klatovskými jezuiti, zázrak vilsnacký či zázrak s Janem Nepomuckým a všechny je popisuje jako podvodné.¹³⁴

4.2.2 Poučení z Číhoště

Tato brožura je již méně obsáhlá než práce Vladimíra Hodače a vydalo ji ministerstvo informací a osvěty. Opět je v celé práci špatně uváděn název obce Číhošť,

¹³⁰Vladimír HODAČ, *Číhošťský zázrak*, Praha 1950, s. 11.

¹³¹*Tamtéž*, s. 23.

¹³²*Tamtéž*, s. 32–41.

¹³³*Tamtéž*, s. 42–44.

¹³⁴*Tamtéž*, s. 45–51.

jako tomu bylo v některých novinových člancích. Brožura má pouze 22 stran, neobsahuje žádné obrázky či fotografie a je rozdělena do dvou kapitol.

První kapitola nazvaná *Fakta případu „Zázrak v Čihošti“* opět vypráví o tom, jak Čihošť vypadá a kde se nachází. Velmi detailně také popisuje sestavený mechanismus. Dále je rozebrána situace, která nastala 11. prosince 1950 a následné události. Nechybí zde kritika Vatikánu. Ta je velice podobně popsána, jako tomu je v práci Vladimíra Hodače.¹³⁵

Ve druhé kapitole s názvem *Poučení z Čihoště* je nejdříve popsána společnost v Československu. Kritika církve je popsána takto: „*Církev – a především církev katolická – jim měly posloužiti jako základna, kolem které se seskupují všechny reakční síly k útoku proti lidově demokratickému zřízení...*“.¹³⁶ Nechybí zde stručná rekapitulace týkající se života Josefa Toufara a jeho chování: „*Nehodný kněz Josef Toufar, který do února byl znám svým nenávisným postojem k lidově demokratickému zřízení, byl vlastními věřícími vyhnán z obce Zahrádky v okrese Ledec n. Sáz. Byla mu dána nová příležitost v obci Čihošti. (...) Choval se velmi pokrokově a svým pokrytectvím dosáhl toho, že byl počítán mezi nejpokrokovější kněze ledečského okresu. Jeho pokrokový postoj byla jen zástěrka, která měla lidu zakrýt jeho pravou tvář...*“.¹³⁷

4.2.3 Exkomunikace, zázraky, sabotáže

Jiří Žák sepsal tuto brožuru rovněž v roce 1950 v Praze. Práce má 102 stran a obsahuje dobové fotografie. V jakési předmluvě Jiřího Macků je popsána tmavá historie Vatikánu a nazývá tuto brožuru reportáží. Jedná se o soubornou práci, která se nezaměřuje pouze na Čihošť, ale na události, které se odehrály v Polsku, Maďarsku a v Československu pod záštitou Vatikánu: „*Jde o činy, o zločiny, jimiž se tato hrstka desperádů, podvodníků, špiónů a sabotérů marně snaží rozvracet výstavbu našeho nového světa...*“.¹³⁸

O Čihošti se autor publikace zmiňuje v souvislosti s událostmi posledních měsíců v roce 1950. Nejprve popisuje odchod faráře Toufara ze Zahrádky: „...*má se*

¹³⁵ *Poučení z Čihoště*, Praha 1950, s. 5–13.

¹³⁶ *Tamtéž*, s. 16.

¹³⁷ *Tamtéž*, s. 18.

¹³⁸ Jiří ŽÁK, *Exkomunikace, zázraky, sabotáže*, Praha 1950, s. 7.

nyní přátelsky tvářit k místnímu národnímu výboru, má zdravit předsedu místní organizace KSČ v Číhošti. A kdyby to bylo všechno! Má navštívit okresní akční výbor Národní fronty v Ledči nad Sázavou. (...) A s kazatelny ani slovo proti státu nebo vládě. Ani slovo, ani podobenství. Tak zněl příkaz pro číhošťskou faru“.¹³⁹ Celý text je psaný formou, která je podobná beletrii a obsahuje mnoho přímých řečí. Takto popisuje Toufarovy myšlenky po číhošťské kauze: „Povedlo se! Zkouška se povedla dokonale, jásal mezi jednotlivými sousty Toufar, a pozoruje svou neteř, myslil si samolibě: Kdybys věděla, co se děje v kostele. ‚Nebyla si po kázání na návsi?‘ zeptal se nezúčastněně. Neteř však vařila a neměla celé dopoledne ani chvíli času. Vždyť se to ještě dozvím, utěšil se Toufar...“.¹⁴⁰

4.3 Film – Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení

Do tohoto filmu byl použit také záběr, který byl natočený s farářem Toufarem v noci 24. února 1950. Většina z filmu ale byla natočena na počátku března 1950. Do kin se film dostal 10. března toho roku. Aby mohl být film vysílán souběžně ve všech větších městech, bylo vytvořeno 375 kopií. Vytvořeny byly také kopie pro národnostní menšiny, např. v maďarštině.¹⁴¹

4.3.1 Popis filmu

Hned v úvodu filmu jsou titulky. Redakce byla tvořena Přemyslem Freimanem a Janem Klimentem. Kamera: Josef Robek. Střih: Miroslav Bárta. Mluví: Věra Kalendová, Emil Kavan, Zorka Kolovratová, Jaroslav Mareš. Zvuk: Josef Franěk a Marta Geržabková. Film vyrobilo Studio dokumentárních filmů v Praze 1950. Jeho délka je necelých 13 minut.

První záběr filmu je na zasněženou krajinu okolo Číhoště. Poté následují záběry na samotnou vesnici Číhošť a na číhošťské obyvatele. Úvodní záběry mají navodit atmosféru poklidného života v obci. Žena krmí slepice, rolník se po zimě připravuje na jaro, děti jdou do školy. Pocit pohody doladuje uklidňující hudba. Neustále je omíláno, že je všední prostý den. Dalšími zobrazenými objekty jsou kostel a fara. Ovšem při

¹³⁹Tamtéž, s. 53.

¹⁴⁰Tamtéž, s. 57.

¹⁴¹F. DRAŠNER, *Číhošťský zázrak...*, s. 149.

záběru na faru se změni hudba i tón hlasu vypravěčky. Tato dramatická hudba už provází zbytek filmu. U fary stojí honosné auto, které má podivnou poznávací značku. Záběry se přesouvají do Prahy, kde stojí u sídla pražské nunciatury naprosto stejné auto jako u číhošťské fary. Ukázáno je tak spojení mezi pražským sídlem vatikánské politiky a královehradeckým biskupem Moricem Píchou. Opět se záběr vrací do Číhoště, respektive přímo do číhošťského kostela při mši. Zde je na pár sekund vidět farář Toufar při kázání. Následuje pohyb křížku. Poté je uvedeno, jak probíhalo šíření informací v církevních kruzích. Zmíněn je i klášter v Želivě. Zpráva o zázraku musí být rozšířena. Toufar nechává svědky vypracovat svědectví o zázraku. Vatikán nařizuje, že z Číhoště se musí stát poutní místo. Auta v Číhošti naznačují, jak velká byla návštěvnost této vesnice. Děti se o tom musely učit ve škole. Ve filmu je toto šíření označeno jako nenávidná propaganda. Dále je uvedeno, že při vyšetřování se ukázala pravda – tedy zinscenování „zázraku“ samotným farářem Josefem Toufarem. Květinami zamaskoval mechanismus, který byl připevněn na křížek. Mechanismus je detailně natočen. Skládá se z pružiny a drátěné struny. Poté je natočena tato struna, která vede od oltáře až ke kazatelně. Zde už vystupuje místo Toufara jiný neidentifikovaný herec. Dále je natočeno přiznání Toufara i jeho podpis. „Zázrak“ je ve filmu popsán jako provokace a jsou z něj obviněny mimo faráře Toufara také Vatikán a Spojené státy americké. Zmíněna je rovněž kritika církevního aparátu. Na konci filmu je uvedeno, že je potřeba ještě pevnější semknutí pracujícího lidu proti těm, kteří chtějí ohrožit republiku.¹⁴²

4.3.2 Hodnocení filmu

V roce 1968 se k tomuto filmu vyjádřil Antonín Navrátil ve své práci *Vývoj československého dokumentárního filmu*:¹⁴³ „Film primitivním způsobem zrekonstruoval události podrobně popsané v tisku, aniž k tomu přidal cokoli navíc, doplnil je inscenovanými záběry, které měly dokázat spojení katolické církve s temnými imperialistickými silami ...“.¹⁴⁴

¹⁴²*Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*. [film]

¹⁴³Antonín NAVRÁTIL, *Vývoj československého dokumentárního filmu*, Praha 1968.

¹⁴⁴*Tamtéž*, s. 134.

Vyjadřovací prostředky okomentoval takto: „... siláckým komentářem, hýřícím výrazy periferijního slovníku, vyslovil tvrdý ortel nad rušiteli mírového života a socialistického budování ...“.¹⁴⁵

Dále Navrátil uvádí, z jakého důvodu byla tato propaganda slabá a neúčinná. „... Životní zkušenost miliónů lidí se rozcházela s růžovým či naopak hněvivým líčením, které jim bylo prezentováno každou minutu v psychologicky nevybíravé, fakticky prázdné, ideově nezdůvodněné, a proto i propagandisticky neúčinné agitační záplavě“.¹⁴⁶

Film přinesl spíše zklamání než úspěch. Celostátní pomítání v kinech ukázalo naprosto jinou reakci lidí než tu, kterou čekali jeho tvůrci. Lidé filmu nevěřili a viděli v tom pouze protináboženskou propagandu. Krátce po premiéře byl proto film stažen z programu a všechny kopie byly zničeny.¹⁴⁷

¹⁴⁵ *Tamtéž*, s. 134.

¹⁴⁶ *Tamtéž*, s. 134.

¹⁴⁷ F. DRAŠNER, *Čihošťský zázrak...*, s. 150.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo zanalyzovat propagandu k tzv. číhošťskému zázraku, která byla šířena v médiích. Bohužel jsem se během studia této problematiky dozvěděla, že v archivu Českého rozhlasu se nedochovala žádná dobová rozhlasová stopa s touto tematikou. Zaměřila jsem se tedy na tiskoviny a na dochovaný dokumentární film o Číhošti.

Co se týká novin, tam byla propaganda opravdu masivní. Především po tiskové konferenci, která se konala 6. března 1950. Napříč všemi sledovanými novinami byla číhošťská kauza velmi rozšířená. Zprávy byly dlouhé, někdy i vícestránkové. Články byly doplněny o fotografie. Postupem času se téma stalo méně aktuálním. Články s tematikou Číhoště již nebyly tak intenzivní, objevovaly se v tisku už jen občasně. Když už se zprávy objevily, tak byla Číhošť jen zmíněna většinou v souvislosti s kritikou Vatikánu či církevní hierarchií.

Články jsem v práci řadila chronologicky a rozdělila jsem je do tří etap. Jednotlivé etapy se lišily v počtech článků a byly časově vymezeny. Rovněž se lišil obsah a délka článků. Z tohoto rozdělení také vyplývají závěrečná zhodnocení jednotlivých etap, které poukazují na to, že Číhošťská událost se stala pro KSČ vykonstruovaným příkladem, z něž byla později odvozena širší platforma pro kritiku Vatikánu a neloajálního kléru.

První etapa obsahuje články, které byly vydány před konferencí 6. března 1950. Tato část není příliš obsáhlá. Články jsou kratší a neobsahují dobové fotografie. Jedná se podle všeho o přípravnou fázi, která měla čtenáře upozornit na výskyt konkrétní události.

Druhá etapa je specifickou masivní kampaní v novinách po 6. březnu 1950. Napříč všemi vybranými tiskovinami jsou články s tematikou tzv. číhošťského zázraku. Články jsou obsáhlé, přináší nejrůznější detaily i fotografie. Výjimkou jsou *Katolické noviny*. Jedná se o týdeník, tudíž v tento den zprávy nepřinesl. Čtenáři těchto novin se informace týkající se Číhoště dozvěděli až v neděli 12. března 1950. Zde jsem pro přehlednost rozdělila v podkapitolách ještě jednotlivé dny (7. března, 8. března, 9. března, 10. března 1950) kdy jsou analyzovány dva a více novinových článků v určitý den. K této masivní kampani jsem ještě přidala první článek z *Katolických novin*. Tato

fáze propagandistického uchopení případu v Číhošti měla za úkol konkrétně pojmenovat celý případ, označit viníky (farář Toufar) a jejich motivy (spojení s Vatikánem), a dále vzbudit v čtenářích nenávist k praktikám katolických duchovních.

V poslední třetí etapě jsou články, které už nevychází tak často, číhošťská kauza už není ústředním motivem. Spíše se jedná o občasné připomenutí této kauzy v souvislosti s kritikou církve či Vatikánu. První článek v této fázi je ze 14. března 1950 a poslední je z 29. března 1950. Dále se čas od času ještě nějaký článek s motivem číhošťské kauzy v novinách objevil, ovšem už jej nelze považovat za tak důležitý a podstatný pro celkovou „protitoufarovskou“ propagandu. V této fázi dochází k zobecnění závěrů případu v Číhošti. Nejde již jen o tento konkrétní případ, ale o kritiku náboženského života a nepřátelské politiky Vatikánu vůči ČSR. Farář Toufar a případ v Číhošti posloužil jen jako příklad pro širší obecnou kritiku katolické církve.

Dalším důležitým faktorem v mediální propagandě tzv. číhošťského zázraku jsou dobové brožury. Ty vyšly hned v roce 1950. Jejich cílem bylo souhrnně popsat číhošťskou kauzu. Nachází se v nich detailní popisy mechanismu, který měl pohybovat křížkem i dobové fotografie. Objevuje se také kritika církevního aparátu, Vatikánu či USA. Dochází tak v nich ke spojení detailního popisu s původním cílem – kritikou nepřátelských zemí a systémů.

Poslední zanalyzovaná mediální propaganda se zabývá filmem, který byl natočen v březnu roku 1950. Popsán je jeho obsah i kritické hodnocení a reakce, které následovaly. Filmové zpracování mělo ovšem podstatně menší ohlas, než si KSČ představovala. Propagandistické uchopení filmovým zpracováním se ukázalo pro potřeby režimu jako mizivé. I proto byly kopie filmu záhy staženy a zničeny. Je zřejmé, že tisková kampaň dosáhla mnohem lepších výsledků pro potřeby oficiální politiky komunistického Československa.

Téma tzv. číhošťského zázraku je v současnosti velice aktuální. Souvisí to především s událostmi, které vyvrcholily v červenci 2015, kdy byly převezeny ostatky faráře Josefa Toufara z ďáblického hromadného hrobu do Číhoště. Jednalo se o velice slavnostní moment. V současné době je také v řízení proces Toufarova blahořečení.

Domnívám se, že by bylo zajímavé navázat na tuto práci dalším bádáním například v regionálních novinách. Rozhodně by také bylo zajímavé zaměřit se

detailněji na jednotlivé články, například na jejich obsah či na motivy, které se v člancích objevují.

SEZNAM ZKRATEK:

ČSR	Československá republika
KN	Katolické noviny
KSČ	Komunistická strana Československa
KS MV	Krajská správa ministerstva vnitra
LD	Lidová demokracie
OAV NF	Okresní akční výbor Národní fronty
RFE	Radio Free EUROPE/ Rádio Svobodná Evropa
RP	Rudé právo
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SS	Svobodné slovo
StB	Státní bezpečnost
SÚC	Státní úřad pro věci církevní
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Publikace

BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří, *Katolická církev v Československu 1945-1989*, Brno 2013.

BEDNAŘÍK, Petr – JIRÁK, Jan – KÖPPLOVÁ, Barbara, *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*, Praha 2011.

CUHRA, Jaroslav, *Církevní procesy*, in: Politické procesy v Československu po roce 1945 a „případ Slánský“: Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference, pořádané ve dnech 14–16. Dubna 2003 v Praze, Brno 2005, s. 147–157.

ČELOVSKÝ, Bořivoj, *Strana světi prostředky: martyrium faráře Josefa Toufara*, Šenov u Ostravy 2001.

DOLEJŠÍ, Vojtěch, *40 let Rudého práva*. Praha 1960.

DOLEŽAL, Miloš, *Jako bychom dnes zemřít měli: drama života, kněžství a mučednické smrti číhošťského faráře P. Josefa Toufara*, Pelhřimov 2012.

DRAŠNER, František, *Číhošťský zázrak ve světle svědeckých výpovědí a dokumentů*, Havlíčkův Brod 1990.

DRAŠNER, František, *Číhošťský zázrak: zpráva o P. Josefu Toufarovi*, Praha 2002.

HAVLÍČKOVÁ, Helena – VLČEK, Vojtěch, *Dědictví: [kapitoly z dějin komunistické perzekuce v Československu 1948-1989]*, Olomouc 2008.

KALOUS, Jan, *Instruktažní skupina StB v lednu a únoru 1950: zákulisí případu Číhošť*, Praha 2001.

KALOUS, Jan, *Číhošťský případ*, Kolín 2008.

KAPLAN, Karel, *Kronika komunistického Československa: Klement Gottwald a Rudolf Slánský*, Brno 2009.

KAPLAN, Karel, *Politické procesy 50. let v Československu*, in: Politické procesy v Československu po roce 1945 a „případ Slánský“: Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference, pořádané ve dnech 14–16. Dubna 2003 v Praze, Brno 2005, s. 107–114.

KAPLAN, Karel, *Proměny české společnosti (1948–1960)*, Praha 2007.

- KAPLAN, Karel, *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953*, Brno 1993.
- KAPLAN, Karel – TOMÁŠEK, Dušan, *O cenzuře v Československu v letech 1945-1956: studie*, Praha 1994.
- KOURA, Petr, *Diktatura versus naděje: pronásledování římskokatolické církve v Československu v letech 1948-1989*, Praha 2014.
- KÖPPLOVÁ, Barbara, *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*, Praha 2003.
- KRATOCHVÍL, Antonín, *Žaluji 3*, Praha 1990.
- MATOUŠ, Václav, *Vlastenectví, církev a společnost v proměnách 19. a 20. století: příspěvky z konference konané na počest dvoustého výročí narození vlasteneckého kněze a regionálního historika Josefa Mnohoslava Roštlapila dne 15. září 2009 v Dobrušce*, Dobruška 2009.
- NAVRÁTIL, Antonín, *Vývoj československého dokumentárního filmu*, Praha 1968.
- STRÖBINGER, Rudolf – NEŠVERA, Karel, *Stalo se v adventu: "Čihošťský zázrak"*, Praha 1991.
- ŠKVORECKÝ, Josef, *Mirákl*, Toronto 1972.
- TAJOVSKÝ, Vít – KOUBEK, Karel, *Želivské elegie*, Pelhřimov 1999.
- VAŠKO, Václav, *Neumlčená: kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*, Praha 1990.
- Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*, 1.díl, Praha 1996.

Internetové zdroje

GROMAN, Martin, *Sborník Národního muzea v Praze*, s.57–63, dostupné online (http://files.koncelik.eu/200000043-50739516d1/groman_50_leta.pdf), [citováno k 23. 3. 2016].

KONČELÍK, Jakub, *Slovníková příručka k československým dějinám 1948–1989*, s. 562–565, dostupné online (http://publication.fsv.cuni.cz/attachments/226_koncelik_cenzura.pdf), [citováno k 23. 3. 2016].

SNÍŽEK, Tomáš, *Proti Svobodné Evropě! Státní bezpečnost a její aktivity proti rádiu Svobodná Evropa a lidem v jejím okolí*, in: Sborník z Mezinárodní vědecké konference studentů doktorských studijních programů v oblasti společenských věd, ed. T. Hubálek, Olomouc 2012, s. 243–254, dostupné online (<http://ksv.upol.cz/txt/SDK.pdf>), [citováno k 28. 4. 2016].

Novinové články

DOLEJŠÍ, Vojtěch, *Organisované zázraky*, Rudé právo 30 (27), 1950, s. 3.

DOLEJŠÍ, Vojtěch, *Proč jej Vatikán neexkomunikoval?*, Rudé právo 30 (55), 1950, s. 7.

Jak se udál čichošťský „zázrak“, Rudé právo 30 (56), 1950, s. 3.

Smyslený zázrak ve službách reakce, Svobodné slovo 6 (56), 1950, s. 3.

Politické zákulisí čichošťského případu, Lidová demokracie 6 (56), 1950, s. 2.

„Zázrak“ v Čichošti pustým podvodem, Mladá fronta 6 (56), 1950, s. 1, 3.

Další skutečnosti o události v Čichošti, Lidová demokracie 6 (57), 1950, s. 1–2.

DOLEJŠÍ, Vojtěch, *„Zázrak“ se nezdařil*, Rudé právo 30 (57), 1950, s. 5.

Vatikánský „zázrak“ v Čichošti, RP 30 (58), 1950, s. 3

DOLEJŠÍ, Vojtěch, *Nebylo to bez příčiny*, Rudé právo 30 (58), 1950, s. 3.

Z pozadí čichošťského „zázraku“, Svobodné slovo 6 (58), 1950, s. 3.

„Zázrak“ v Čichošti na plátnech našich kin, Rudé právo 30 (59), 1950, s. 5.

VANĚK, Karel, *Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení*, Rudé právo 30 (59), 1950, s. 1.

Politické zákulisí čichoštského případu, Katolické noviny 2 (11), 1950, s. 2.

Pravá tvář představitele papežské internunciatury, Rudé právo 30(62), 1950, s. 2.

DOLEJŠÍ, Vojtěch, *Dva kněží*, Rudé právo 30 (65), 1950, s. 3.

SLAVÍK, Václav, *Vývoz „zázraků“*, Rudé právo 30 (66), 1950, s. 5.

Čichošť nebude poutním místem, Katolické noviny 2 (12), 1950, s. 1–2.

DOLEJŠÍ, Vojtěch, *Nejde o náboženství*, Rudé právo 30 (68), 1950, s. 5.

Prohlášení katolického duchovenstva, Rudé právo 30 (69), 1950, s. 5.

Ministr J. Plojhar o církevních otázkách, RP 30 (74), 1950, s. 3.

Pracující lid odsuzuje podvod v Čichošti, Rudé právo 30(75), 1950, s. 3.

Dobová literatura

HODAČ, Vladimír, *Čichošťský zázrak*, Praha 1950.

Poučení z Čichoště, Ministerstvo informací 1950.

ŽÁK, Jiří, *Exkomunikace, zázraky a sabotáže. Od Krakova přes Čichošť k Bánské Bystrici.*, Praha 1950.

Film

Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení.

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 – **Novinový článek, Rudé právo, 1. února 1950**
- Příloha č. 2 – **Novinový článek, Rudé právo, 5. března 1950**
- Příloha č. 3 – **Novinový článek, Rudé právo, 7. března 1950**
- Příloha č. 4 – **Novinový článek, Svobodné slovo, 7. března 1950**
- Příloha č. 5 – **Novinový článek, Lidová demokracie, 7. března 1950**
- Příloha č. 6 – **Novinový článek, Mladá fronta, 7. března 1950**
- Příloha č. 7 – **Novinový článek, Lidová demokracie, 8. března 1950**
- Příloha č. 8 – **Novinový článek, Rudé právo, 8. března 1950**
- Příloha č. 9 – **Novinový článek, Rudé právo, 9. března 1950**
- Příloha č. 10 – **Novinový článek, Rudé právo, 9. března 1950**
- Příloha č. 11 – **Novinový článek, Svobodné slovo, 9. března 1950**
- Příloha č. 12 – **Novinový článek, Rudé právo, 10. března 1950**
- Příloha č. 13 – **Novinový článek, Rudé právo, 10. března 1950**
- Příloha č. 14 – **Novinový článek, Katolické noviny, 12. března 1950**
- Příloha č. 15 – **Novinový článek, Rudé právo, 14. března 1950**
- Příloha č. 16 – **Novinový článek, Rudé právo, 17. března 1950**
- Příloha č. 17 – **Novinový článek, Rudé právo, 18. března 1950**
- Příloha č. 18 – **Novinový článek, Katolické noviny, 19. března 1950**
- Příloha č. 19 – **Novinový článek, Rudé právo, 21. března 1950**
- Příloha č. 20 – **Novinový článek, Rudé právo, 22. března 1950**
- Příloha č. 21 – **Novinový článek, Rudé právo, 28. března 1950**
- Příloha č. 22 – **Novinový článek, Rudé právo, 29. března 1950**
- Příloha č. 23 – **Obálka dobové brožury, Číhošťský zázrak**
- Příloha č. 24 – **Obálka dobové brožury, Poučení z Číhoště**

Příloha č. 25 – **Obálka dobové brožury, Exkomunikace, zázraky, sabotáže**

Příloha č. 1

Novinový článek, Rudé právo, 1. února 1950

ORGANISOVANÉ ZÁZRAKY

Není to vlastně nový nápad, to už zde bylo. Když reakce potřebovala svést pozornost lidí na pole pro ni výhodné, stal se v nějaké obci »zázrak«. Teď je právě taková doba. Zemědělci poznávají výhody jednotných zemědělských družstev a na vesnicích pokračuje odboj malých rolníků proti vesnickým boháčům. Pokus vysoké církevní hierarchie o zneužití náboženských citů věřících proti státu úplně selhal a katoličtí věřící prokázali, že jsou dobrými občany republiky.

Nikdo ovšem nečeká, že by reakce složila zbraň. Víme, že užije všech prostředků. Proto na jednu »zázrak«. Tentokrát v obci Čihošť na Ledčsku. Při mši se tam několikrát ohnul kříž a objevila záře. Tak alespoň to šíří venkovští boháči mezi lidem. Je to prý znamení, že Bůh se již nemůže dívat na naše poměry.

Možná, že takových zázraků se objeví ještě víc. Byly již na Slovensku, a nyní se vyskytují v jižních Čechách. Nikoho tím ovšem neoklamou. Náš lid dobře ví, co to je a proč to je.

Vojtěch DOLEJŠÍ, *Organisované zázraky*, Rudé právo 30 (27), 1950, s. 3.

Příloha č. 2

Novinový článek, Rudé právo, 5. března 1950

dopisu zapomíná, že bez těžkého průmyslu nemůže spotřební průmysl vůbec existovat, že továrny na obuv a textil nemohou pracovat bez pomoci těžkého průmyslu, který je základem, jenž dodává stroje, energii, uhlí, pomocné látky a často i suroviny. Náš spotřební průmysl pak vůbec nemůže existovat bez dovozu surovin, bavlny, vlny, kůží, barev, za které platíme vývozem našeho zboží. A co myslíte, že můžeme nejlépe vyvážet? Narůstající hospodářská krize bude stále více omezovat možnost umístění spotřebního zboží na světových trzích. Máme však velké možnosti vývozu výrobků těžkého průmyslu, zvláště těžkého strojírenství.

Odpověď na otázku, proč především těžký průmysl, není tím ještě ani zdaleka vyčerpána. I z toho však vyplývá, jak je správné, že naše strana sem zaměřuje pozornost naší výroby.

PROČ JEJ VATIKÁN NEEXKOMUNIKOVAL?

Ministr dr. Čepička na konferenci s novináři postavil otázku, jak může ten, kdo mluví o náboženství a víře, tak daleko klesnout, že zneužívá náboženství a organizuje t. zv. »zázraky«, jako se stalo v obci Čihošti, a připomněl, že domnělý zázrak měl posloužit k tomu, aby katolíci byli odvráceni od práce na výstavbě naší společnosti. Ministr dr. Čepička toto zneužívání náboženských citů ostře odsoudil.

Kněz, který s kazatelnou pohyboval křížem, upevněným na strunu, dopustil se největší urážky právě toho náboženství, jehož byl hlasatelem. Věřící katolíci,

pro něž je kříž posvátným symbolem, jsou přirozeně proti knězi, který takto urazil jejich náboženské citění, nejvíce rozhořčení. Tak daleko jsou schopni jít nepřátelé lidové demokracie, poslušní Vatikánu, že se ani před zneužitím kříže nezastavili. Zpronevěřilý kněz se k tomu přiznal. Zdálo by se, že papež by měl tohoto kněze co nejrozhodněji odsoudit a exkomunikovat. Papež tak ovšem neučinil.

LETNÍ ČAS NEBUDE

V poválečných letech byl u nás zaveden letní čas. Hlavním důvodem k němu byla mezinárodní dohoda o jízdních řádech mezinárodních spojů, na tom závisela celá doprava a na dopravě začátek práce v závodech. Někteří zaměstnanci ve městech si letní čas chválili, na př. tam, kde pracovní doba začíná až od osmi hodin, takže po zavedení letního času měli delší odpoledne. Dělníci, kteří pracují od šesti hodin ráno, a to zvláště dělníci dojíždějící do práce z venkova, přicházeli však s oprávněnými námitkami, že letní čas se jim nehodí. Na venkově se chodí spát teprve po setmění a také schůze se dříve nesejdou. To v létě znamenalo teprve kolem desáté hodiny večer. Dělníci neměli dost času ke spaní a je přirozené, že to nemohlo prospět pracovní výkonnosti. Všechny tyto důvody uvádějí dělníci proti zavedení letního času i v dopisech Rudému právu. Tyto připomínky byly vzaty v úvahu, když se jednalo, zda má být letní čas zaveden i letošní rok. Vyplývalo z toho rozhodnutí, že letos letní čas nebude. Dělníci budou tomu jistě rádi.

VOJTĚCH DOLEJŠÍ

Novinový článek, Rudé právo, 7. března 1950

Jak se udál čichoštský „zázrak“

PRAHA 6. března (RP). V poslední době rozšířovala vysoká církevní hierarchie propagandu o zázrak, který se pro stal v malé oceli Čichov u Ledce nad Šáruv. Po mnoha...

Projev ministra V. Noska. Ve svém úvodním projevu přivítal ministr V. Noska, že prezident republiky Klement Gottwald sponorem komunistické strany a celou Československou republiku, že se stává národním jednotným frontem...

Jak byl „zázrak“ připravován. Zpráva a zprávy o zázraku v Čichov u Ledce nad Šáruv, že kterému došlo při káňské práci při vyčištění před válečnými zbytky munice...

Ministr vnitra ostřel poté, jakými způsoby v této zprávkě křivě blávně americký tisk a rozhlas své pochopení a Ctěné. Americký rozhlas si vysloveně ke křivě Čichovské zázrak, aby zprávu vložil do svého programu...

Slibohodným ocelovým štítem, vytvořeným z oceli na hnaném bylo vzhledem k tomu, že zpráva, která byla zveřejněna v Rudém právu, byla ocelová, která byla zveřejněna v Rudém právu...

Zpráva o zázraku v Čichov u Ledce nad Šáruv, že kterému došlo při káňské práci při vyčištění před válečnými zbytky munice...

Inženýr, po kterém jsem byl doveden až na zastávku. Četná společnost lidí čekala na nástup. Jeden z nich byl inženýr, který mi řekl, že zázrak v Čichov u Ledce nad Šáruv...

„Zázrak“ při házení. Po těchto přípravech došlo dne 2. března 1950 k vyčištění zbraní v čichoštském káňském zářezu. Při čišření — tedy ve skutečnosti je to spíše práce...

„Zázrak“ na pokračování. Ale nechtěje vyprávět nám mnoho příběhů, jak tomu bylo v čichoštském káňském zářezu. Abychom mohli pochopit mechanismus zázraku, musíme se vrátit k tomu, jak byl zázrak připraven...

Křivka má odlišnou metodu. Inženýr, po kterém jsem byl doveden až na zastávku. Četná společnost lidí čekala na nástup. Jeden z nich byl inženýr, který mi řekl, že zázrak v Čichov u Ledce nad Šáruv...

„Ať zjištění skutečnosti odpovídá tomu, že zpráva o zázraku v Čichov u Ledce nad Šáruv, že kterému došlo při káňské práci při vyčištění před válečnými zbytky munice...

Novinový článek, Lidová demokracie, 7. března 1950

Politické zákulisí číhoštského případu

Záměrnost neodpovědného jednání faráře Josefa Toufara prokázána

str. - Praha: V pondělí se konala na ministerstvu vnitřní tisková konference, na níž byla československým a zahraničním novinářům podána obsáhlá zpráva o výsledku šetření o t. zv. »zázrak« v Čihošti, který zaranžoval tamní farář Josef Toufar. v souvislosti s těmito »zázraky« vykládá, že prý 5. července 1950 dojde k počátku války. Další nesmysl, který hlásil, je, že nad Československem se snesou americká letadla, jež vyšlou tajné paprsky, po nichž občané upadnou do spánku, ačež budou nekrvavě »osvobozeni«.

Tedy až do takových absurdností dospěla tato štvavá kampaň!

Oč tedy šlo v Čihošti o tom promluví zástupce státní bezpečnosti. Loni před vánočními svátky došlo v tamním kostele při kázání k »zázračnému« vychylování kříže na svatostánku. Z popudu obyvatele, které vyjadřovalo své pochybnosti o pravosti »zázraku«, a vzhledem k šířící se rozvratné šeptané propagandě, že kříž zůstal obrácen k západu, že je to známka blížícího se politického převratu, války, přiměla státní bezpečnost k ohledání místa. Devatenáct věřících totiž přísahami potvrdilo, že na vlastní oči viděli vychylování se kříže. Načež se v kostele našly zahnuté hřebíky a jiné detaily, které jen zvyšovaly podezření, že jde jen o podvod a o zneužívání citů věřících. Na základě tohoto důvodného podezření přistoupila státní bezpečnost k prošetření onoho znamení a zjistilo se, že jde o kejklířský podvod v podstatě provedený primitivním a jednoduchým mechanismem, jak se mohli novináři na originálu přesvědčit. Dřevěný křížek byl totiž na tabernaklu zajištěn gumíčkami, aby se nestácel, z pravé strany stažen spirálovým perem, proti němuž vedl slahoučkový oceťový drát, tažený podél instalace elektrického vedení, jehož koncem visník vychyloval křížek doprava a zpětným tahem k další smyčce na konci drátu bylo možno křížek vychýlit doleva. Montáž na křížku maskoval umělými květy a své pohyby rukou kryl knihami, položenými na zábradlí kazatelny.

Přesto, že loni vláda udělila významnou amnestii z řad kněžstva a civilního obyvatelstva, přes tuto toleranci vysoký klerus pokračuje v nenávisti a v poslední době osuje a používá vymyšlených zázraků a roztrubování k rozvracení lidově demokratického řádu. A mezi ně patří i »zázrak« v Čihošti u Ledče nad Sázavou.

Americký tisk a rozhlas toho využívá a s pomocí těchto lží o »zázracích« rozšiřuje svou štvavou kampaň proti státu. V posledních svých relacích

Politické zákulisí číhoštského případu, Lidová demokracie 6 (56), 1950, s. 2.

Příloha č. 6

Novinový článek, Mladá fronta, 7. března 1950

Odhalení triku s obrácením kříže k západu „Zázrak“ v Čihošti pustým podvodem

Praha (tř) — President republiky Klement Gottwald ve svém projevu na zasedání ÚV KSČ upozornil nejen stranu, ale i celou veřejnost na to, jak vysoká církevní hierarchie, podněcovaná Vatikánem, se stala koncentra-

ním bodem pro legální vystupování všech reakčních živlů bez rozdílu vyznání anebo i bez vyznání, a hledá stále všemožné prostředky k rozvrácení klidu na našich pracovištích a k nejrušnějším protislátním akcím.

President republiky poukázal přitom na markantní případ, který je příznačný pro reakční metody rozvrátivé práce. Je to totiž zrak v malé vesnici na Českomoravské výsočině, v Čihošti u Ledče nad Sázavou, kde se při kázání faráře Toufara křížek na svatostánku několikrát a pohubl a potom zůstal nakloněn k západu.

Na pondělní tiskové konferenci, uspořádané na ministerstvu vnitra, bylo podobně a názorně vylíčeno, jak všechno bylo zorganizováno, aby se „zázrak“ povedl, a zapůsobil mezi zbožnými vesničany. Ministr vnitra Václav Nosek ve svém projevu zdůraznil podstatu této nové provokace Vatikánu u nás. Je to další příspěvek reakce v rozsáhlé kampani, usilující o rušení našeho hospodářského rozvoje a proti pokroku a socialismu.

Když nestačily nejpodlejší intriky a lži, podporu špiónů a vyhlásování kletby nad poctivými věřícími, kteří plní své občanské povinnosti jako dobří občané lidové demokratického státu, přikročilo se k inscenaci jarmarečních kouzel, která se měla předvádět jako zvláštní boží znamení. Ve své nenávisti k našemu lidové demokratickému zřízení křesťv reakční kruhy Vatikánu tak hluboko, že neváhaly k tomu zneužít i podvodu s posvátným symbolem, který je pro každého věřícího kříž.

JAK SE „ZÁZRAK“ PROVÁDEL

Po prvé se „zázrak“ stal 11. prosince min. roku. Farář Toufar při kázání upozornil, že zde ve svatostánku je náš spásitel a v 19. ústřední bohoslužby pod dělným sugestivním posunkem kázatelovy ruky ke svatostánku a uvedeného cítu, spěšilo, jak kříž na svatostánku se několikrát vychýlil a zůstal obáčen k západu.

Zpráva o „zázračném“ vychýlení kříže se rychle v obci i kraji rozšířila a septaná propaganda napsovala, že je to prv znamení blízkého se politického převratu a nové vlády. Když se „zázrak“ opakovat ke všem jest na hod Boží vaneč, sami vesničani vjadřovali své pochýbnosti a podezření o pravosti „zázraku“, věnovala státní bezpečnost pozornost této

nové formě podratných akcí církevních hodnostářů, kterou vydatně ihned využíval a využívá nem nepřetelský zahraniční rozhlas, zvláště anglický BBC a „Hlas Ameriky“.

Při prošetření „zázračného“ znamení kříže“ bylo zjištěno, že je prachproský podvod, prováděný farářem Toufarem primitivním mechanismem: Vonné postavený, nepřibitý dřevěný křížek na plochem podstavci ze svatostánkem byl za jistěn gumítkami (pořízenými z podvazků farářovy kuchačky), a to tak, aby se nestácel při výkvech. Připevněním spirálového ocelového pera ke křížku z pravé strany byl tenz sražen a držen ve vychýlení doprava. Slabým ocelovým drátem, vedeným podél instalace elektrického osvětlení, které v kostele proti předpisům bylo vedeno na zdi, přímo z kazatelny bylo možno držeti kříž ve svislé poloze otkem bohoto drátku na hřebíku. Uvolněním o jednu smyčku bylo možno popustit křížek spirálovému peru. Jež křížek vychýlilo doprava a zplným tahem k další smýčce bylo možno křížek vychýlit doleva. Toto vychýlování se mohlo libovolně opakovat. Montáž na kříž byla maskována umělymi květy, které svatostánek zdobily.

Slaboučký ocelový drát byl v šeru kostela prakticky neviditelným, ale přesto byl kryt elektrickým vedením a čistěně otkem a obrázy v kostele. Farář při provádění „zázraku“ měl ruku zakrytou knihami, položenými na zabudl katechizy, Evangelium, knihu s křesťanských nářeků a knihu s křesťanských nářeků a knihu s křesťanských nářeků.

Jak farář Toufar doznal, celou tuto mechaniku si sestavil 8. prosince m. r., když byl na farsě úředně sám a v sobotu 10. prosince si ještě vyzkoušel zařízení a opravil některé nedostatky a připomněl do slova: „Můj pokus v neděli 11. prosince se velmi dobře podařil a

věřící vůbec nepostřehli, že jsem je tímto způsobem kiamal a fakticky podvedl. V neděli odpoledne, když v kostele již nikdo nebyl, jsem celé zařízení odklidil, aby se nikdo nedozvěděl, co jsem provedl...“

„ZÁZRAK MEL BYT ZACÁTÉM DALEKOSÁHLÉ ROZVRÁTIVÉ PROVOKACE“

Vysoké církevní hierarchie ve službách Vatikánu. Do této rozvrátivé činnosti byli ihned kromě křesťv za pojení bohoslovci z Hradce Králové jako osvědčené spojky známého kolaboranta, královéhradeckého biskupa dr. Pichy. Se svědky „zázraku“ sepsal farář Toufar „fotokoly“, které byly předloženy neproděln biskupovi dr. Pichovi a již se sjížděl kurýři z Hradce Králové, služebníci biskupovi ze širokého okolí a dokonce přihnal se i do obce jeden redemptorista z Michalovic na vých. Slovensku.

8. ledna t. r. přijel do Čihošti želivský opat Vít Talovský a vzhledem k tomu, že církevní zkon uznání zázraku Vatikánské formací, podmiňuje nějakým trvalým znakem po t. z. nadpřirozeném úkazu, konstatoval vzkrásloní kříže, které bylo farářem provedeno. dodatečně. Opat jen vyslovil před svědky svůj údiv nad tím, že při tak velkém úklu vyznění kříž nespadne, ačkoli není přibitý. Vyslovil také hned mínění, že tento zjev se bude asi ještě opakovat v době postní a že by bylo zapotřebí tyto pohyby zachytit fotograficky. Jiná se „zázrak“ zázrak“ vyznamenal, že se při očekávání, neboť nějaká omítnutá žena předpověděla znamení svatého kříže. Tuto výrok opatřil byl biskupochle rozšířován ve versí, že tato omítnutá žena předpověděla znamení svatého kříže s tím, že znamení „konec komunismu“ a všem možným způsobem byla organizována odezva za účelem, aby prostý věřící lid pokřídál t. z. „znamení Čihoštského kříže“ za znak blízkého se politického převratu.

Do této rozvrátivé činnosti se zapojili nejen reakční katechéti hodnostáři, ale i řídní nepřátelé lidové demokratického řádu. Pokračování na str. 2.)

„Zázrak“ v Čihošti pustým podvodem

(Pokračování ze str. 1.)

TAKÉ PŘEDSTAVITEL PAPEŽSKÉ INTERNUNCIATURY V PRAZE OTTAVIO DE LIVA SE VYPRÁVIL INCOGNITO DO ČIHOŠTĚ,

doprovázen salesiámem P. Mrtvým, který se představil falešným jménem jako dr. Sluchlý. De Livo vzal kříž do ruky, prohlížel si jej a políbil a hned nabádal faráře, aby neprozradil, o jakou návštěvu šlo.

Z četných skutečností a ze sledu vyličených událostí je patrné, že čihoštský podvod je novou provokací vysokého katolického kleru ve službách reakční politiky Vatikánu. „Zázrak“ byl organizován jedině za účelem „zvroučení náboženského cítu“ a zneužití tohoto cítu prostého věřícího lidu proti našemu lidové demokratickému zřízení.

Farář Toufar se velmi ochotně ujal inscenace tohoto jarmarečního kouzla, protože po únorových udá-

lostech byl OAV NF v Ledči n. S. přeřazen ze Zahrádky na chudší faru čihoštskou, kde se začal zabývat protislátní činností a počítal kromě politického efektu také s tím, že Čihošť bude prohlášena za velké poutní místo, z čehož vyplýne obohacení farnosti, na kterém se pak sám vydatně přizívá.

Taková je tudíž podání celého „zázračného“ případu. Farář, který z nenávisti k lidové demokratickému zřízení vystoupil z ohrožené lidové strany, snaží se dostat k vydatnějšímu příjmům a při tom ve službách reakce se neštítí ani nejpustšího podvodu na „hozeném“ citění svěřených věřících. Vysocí církevní hodnostáři pa kještě nadmíru ochotně přispívají k propagaci „zázraku“ a záměrně mu podkládají politický a protislátní efekt. „Podle skutků poznáte je“ — osvědčená zkušenost opět potvrzuje, jakým je Vatikán zavřeným nepřitelem sociálního pokroku.

„Zázrak“ v Čihošti pustým podvodem, Mladá fronta 6 (56), 1950, s. 1, 3.

Příloha č. 7

Novinový článek, Lidová demokracie, 8. března 1950

Další skutečnosti o událostech v Čihošti

Státní bezpečnost odhaluje politické zákušiny podvodného zázraku

Práha: Vraťme se k tak zvanému číhoštskému zázraku, o němž na pondělí listové konference s masivní a zahrnutou novinářskou podrobně informoval státní bezpečnost, a kde zúčastnění ministři v čele s Karlem Neškem, že středověká hierarchická služba rovněž konsolidaci a výstavbu našeho lidové demokratické řízení a všemi prostředky zabránila nás hospodárskému rozvoji.

Právě, že vláda posílá jasné důkaz neprospěšnosti k výskumu náboženského převrácení a církevním záležitostem. Čirému úmyslu, aby se se zraněním proti lidové demokratické ústavě a odpojití podvodného machinace a kláskem, který touhou proti státní činnosti, jak se v protokolu farář J. Toufar a zázrak, se začal zabývat již před dvěma lety, k čemuž byl utvářen biskupským pověřením listy. Navíc v témže rozhodnutí připisuje to, že z příkazu OAV-NE byl předložen do Čihoště, tedy farářem mnohem častěji a jak při výskumu pravdy, rovněž politického efektu působit ještě a tím, že Čihošť bude po tomto činu prohlášen za velké poučení. Sledovali tedy v nepřísné povinnosti ze všemi křesťanskými záležitostmi. A tuto úlohu zvláště jak předchází celou astrolůžku, mechaniku, která vychytila křesťanství a o dva dny později, v sobotu, přímě k zastřešení opravil ještě některé její nedostatky; v neděli také připravoval mechanismus pomocí při božském zázraku o tom se bez rozvahy byla zúčastňovat ústně, písemně, u nás i v cizině. Západní rozhlás v četných věcech v různých jazycích zabýval se tak zvl. zázrakem v Čihošti a americký list v novinách zázrakům v ČSR esou seri články, k nimž materiál došel Vatikánu.

Ženy všech zemí světa v boji o mír a život

Provozní Mezinárodní demokratické federace žen k 8. březnu

Paríž: Generální sekretariát Mezinárodní demokratické federace žen v Paříži vydal k Mezinárodnímu dni žen proklamaci, ve kterém se praví, že ženy na celém světě budou při státním Mezinárodním dni žen provádět manifestace svou vůli bránit ty hodnoty, které jsou ženám nejdůležitější a které jsou dnes nejvíce ohroženy: mír a život. Ženy celého světa ve spolupráci s mezinárodním Mezinárodní ženou budou zvláště sledovat atomové bomby, vodíkové bomby a biologické zbraně. Ženy celého světa budou při příležitosti Mezinárodního dne žen žádat respektování svobod, především však svobody pro každou ženu na obranu míru. Provozní Mezinárodní demokratické federace žen končí vyzvou k ženám celého světa, aby pro protivačnou mírovou boj získaly všechny částí a odvětví lidí, kteří se účastní ohrožením bezpečnosti lidstva soběsamým zájmem několika národních jednotek.

Ústřední výbor KS Bulharska převzít prohlášení k bulharským ženám, ve kterém je vyzývá, aby Mezinárodní den žen — 8. března oslavily ještě ústředněji práci a bojem na ochranu světového míru. Ústřední výbor Maďarské strany pracujících zaslal Demokratické federaci maďarských žen pozdravné poselství, ve kterém děkuje maďarským ženám za jejich úsilí na budování, na překonání těžkého pádu, v boji proti nepřátelským ženám a v sociálním souboji. V proklamaci Demokratické federace žen říkají, že ženy se připravují na Mezinárodní den žen tímto letos, protože ženy slaví za restorace nezávislosti, Gásho snížení životní úrovně pracujících a útočnou kampaň na demokratická práva lidí. Politické bylo Polské republiky odlehlé strany schválilo v těchto dnech umocnění a práci žen. V uprosení se pokračuje na významnosti a zrozprávění žen v lidovém Polsku. Deset žen, zaměřených v sociálním průmyslu, překročilo 100 000, což je 2krát více než před válkou. 11 500 žen bylo v průmyslu jmenováno na místa mistrů, vedoucích oddělení a ředitelů. Vesnické ženy po prvé v historii Polska sestávaly epistolského života. Také hlavní místo Sovětského svazu se připravuje na oslavu Mezinárodního dne žen — 8. března. V západě, ve školách a v kulturních společnostech schůze, přednášky a diskuse na téma Žena — velké síla v socialistickém státě, Stalinová ústava a práce o míru a život.

Taliské ženy připravily důstojné oslavy Mezinárodního dne žen. Klauzura manifestací lidovou a socialistických průvodů, pořádají taliské ženy akce pro rozšíření pěti bodů občanské míru.

Mechanika pohybu kříže ve Jaroslavi, kde se konala slavnostní akce. Kříž byl postaven na hlavě podvodníka, který byl zabit. Kříž byl postaven na hlavě podvodníka, který byl zabit. Kříž byl postaven na hlavě podvodníka, který byl zabit.

Lidé, věci a události

NIKDY NEUSTOUPÍ!
Po 7 letech od jasných Sokolovo v sovětské slavnosti, Růžka nášeho čela v čele čs. ldu udání roků, hnané občanskou vnitřní boj, který znamená, místo nedobrovolného kapituluje, čím jasně boj mezi jedním z bojovníků čs. lidu, který v SSSR na luku sovětské armády stál v ústavě čs. lidu. Nadšim jako jedno odboje před řekou představení Sokolova. Do konce který vstoupil v r. 1943, kterým se zasloužil o vstupu do sovětské armády, podstoupil slavnostní akce, která se konala v Praze. První toliké byly odhaleny. Za

Další skutečnosti o Čihošti

Dokončení se str. 1
dělal tlumočnické práce změny salesiánů, který se představil pod falešným jménem jako dr. Stuchlý, jenž také tlumočil příkaz Ottavie de Lávvy číhoštskému faráři, aby ve vlastním zájmu neprozradil tuto návštěvu s tím, aby se nepohlil r'cl, jak farář J. Toufar dožívá, že Vatikán má v tom právo. K této organizaci připravě na politické zneužití číhoštského případu se přidružuje kněžská schůze v Havlíčkově Brodě 19. ledna 1950, která se podrobně zabývala tak zvl. zázrakem v Čihošti a další schůze kněží v Jihlavě o týden později, na níž přímo referoval číhoštský farář Josef Toufar.

Celý případ v Čihošti musel být přehledně církevní komisí, aby se stal církevně pravoplatným zázrakem, kterou ustavil biskup dr. Mořic Pícha. Členy této komise byli vyšší církevní hodnostáři. Protokoly této komise měly být zaslány do Vatikánu k rozhodnutí. Ale za tohoto rozmaru přípravy k využití podvodu s křížem v Čihošti, přiskupila státní bezpečnost k zajištění několika mladých a zamezila tak nové formě boje proti lidové demokratické vládě.

Ložka faktů a sledu vyličených událostí jednoznačně do-azuje, jak uzavírá úřední zpráva v lidství státní bezpečnosti, že číhoštský podvod je provokací vysokého katolického kleru ve službách politiky Vatikánu. Touto velkorysou provokací mělo být dosaženo efektu, který by posílil boj vysoké katolické církevní hierarchie proti lidové demokratickému režimu. K tomuto účelu zneužil J. Toufar, inspirovan touto politikou, kř. že - symbolu tak posvátného všem věřícímu lidu.

Další skutečnosti o události v Čihošti, Lidová demokracie 6 (57), 1950, s. 1-2.

Novinový článek, Rudé právo, 8. března 1950

»ZÁZRAK« SE NEZDAŘIL

»Zásluhou« faráře Josefa Toufara stala se malá obec Čihošť proslulou v Americe i v Anglii. Z těchže kruhů, které v roce 1938 prohlašovaly, že odmítají válku pro »národ, o kterém nikdo nic neví«, šířeny jsou zprávy o »zázračné události« v malé obci na Ledčsku, o které pojednou toho hodně vědí. Podvod faráře Toufara přišel jim vhod. Byl to zvláště americký tisk a rozhlas, který »zázraku« využil ke štvání proti republice.

Organisátoři této provokace však špatně znají český národ, když se domnívali, že uvěří tomuto nehoráznému podvodu. Příliš průhledný byl účel zpráv, šířených o »zázraku« v Čihošti stejně jako o jiných »zázračných zjeveních«, ve kterých se objevuje Panna Maria na tanku s americkou vlajkou »nebo v čele americké armády«. Špatně však znají i katolické věřící, kteří jsou ve svých náboženských citech hluboce uraženi tímto podvodným zneužíváním náboženství a křesťanského symbolu. Vatikánští agenti si to vypočítali špatně. Podvod se »zázraky« na naše lidi neplatí.

Vojtěch DOLEJŠÍ, „Zázrak“ se nezdařil, Rudé právo 30 (57), 1950, s. 5.

Novinový článek, Rudé právo, 9. března 1950

Vatikánský „zázrak“ v Čihošti

PRAHA 8. března (RP).

Ve zprávě o výsledku šetření o „záračném vychylování kříže“ v čihoštském kostele, které bylo označováno jako znamení blížící se války, je řeč o návštěvě představitele papežské internunciatury v Praze Ottavia de Liva téměř až na konci. Neznamená to však, že jeho zásluhy o tento „zázrak“, který se ukázal být nejhanebnějším podvodem na věřících lidech, by nepatřily na přední místo.

Pan Ottavio de Liva již dávno před tím, než čihoštský farář Toufar přistoupil k sestrojení důmynského mechanismu, kterým pohyboval křížem, objížděl katolické biskupy a dával jim příslušné instrukce Vatikánu, které vycházejí ze střediska válečného štvání imperialistů na Wall Streetu. Navštěvoval také nejrůznější farnosti a vymáhal tam na kněžích poslušnost k těmto novým instrukcím. Na některých místech zřídil při svých cestách soudní tribunály, aby zasahovaly proti těm prostým kněžím, kteří plní své náboženské povinnosti a nechťejí mít nic společného s politickými provokacemi Vatikánu, jako byl připravovaný „zázrak“ v Čihošti.

V tomto ovzduší středověkého tmářství vznikaly pak nejrůznější plány. Když Vatikán rozdělil úlohy v tomto svém novém pokusu o rozvrat a připravil zprávy a komentář pro „Hlas Ameriky“ — podobně jako při podvodu se zázrakem v polském Lublině minulého roku — sám chtěl zůstat v pozadí.

Ale fakta o Čihošti mluví usvědčující řečí, že šlo o předem smlouvenou hru podle jeho pokynu.

Zázrak se očekával

Čihoštský farář přiznal, že měl předstírat před čihoštskými občany, že o ničem neví. Den poté, kdy po prvé spustil záračný mechanismus, se proto při rozmluvě s místním kovářem, V. Pospíšilem, tvářil překvapeně a řekl, že neví nic o tom, co se při jeho kázání dělo.

Když pak přispěchal do Čihoště želivský opat Vít Tajovský, nerozpokoval se a před svědky, kteří byli zpracováni farářem Toufarem, prohlásil, že se to očekávalo. Chtěl tím ještě více utvrdit několik zfanatisovaných věřících v pravost »zázraku«.

Při této své návštěvě opat Tajovský vyslovil mínění, že tento zjev se bude asi ještě opakovat a že by bylo zapotřebí tyto pohyby zachytit fotograficky.

Opat Tajovský tím jasně dokázal, jak byl do celého podvodu zasvěcen. Zároveň jeho slova byla pokynem farářům Toufarovi, aby »pohyb kříže na západ« ještě jednou opakoval.

Za několik dní poté čihoštský farář prohlásil před jinými věřícími, že »zázrak« byl předpověděn. V té době byl na návštěvě v Čihošti ledečský děkan V. Slaviček, který když slyšel Toufarova slova, napomínal čihoštského faráře, aby to již neřikal.

»Co to říkáš, že to bylo předpověděno — prohlásil Slaviček. »To se nemá povídat.«

Aby se neřeklo, že Vatikán v tom má prsty

Také o návštěvě představitele papežské internunciatury v Praze pana Ottavia de Liva v Čihošti, kam se jel přesvědčit, zda celá věc dobře běží, se nemělo mluvit.

Proto také přijel do Čihoště večer a z vozu šel přímo do kostela. Farář Toufar o tom uvádí: »Mezi 8. a 15. lednem 1950 jsem dostal nenadálou návštěvu z Prahy. Bylo to k večeru, kdy přijelo přepychové auto, označené červenými písmeny CD. Když auto přijelo, byl jsem v kuchyni na faře. V tom přišel ke mně neznámý člověk a řekl mi, abych šel okamžitě do kostela, že přijeli z Prahy Salesiani.«

V kostele podal Ottavio de Liva farářovi Toufarovi beze slov ruku a nedal se představit. Než odjížděl, vyslovil pak žádost, že se o jeho návštěvě nesmí mluvit, aby se pak neřeklo, že »Vatikán v tom má prsty«.

Po této návštěvě se začaly stupňovat organisované přípravy na využití velkorysé provokace. Zvlášť do ní byli zapojeni osvědčení kurýři a šifitelé rozvratné práce královéhradeckého biskupa dr. M. Píchy, známého kolaboranta s nacisty. Také bývalí továrníci bratři Prokšpkové spatřili čihoštský »zázrak« a začali plnit svou přidělenou úlohu.

Čihoštský farář byl poslán na kněžské schůze do Havlíčkova Brodu a Jihlavy, aby tam podrobně referoval o »zázraku«. Biskup Pícha sestavil již komisi ze služebníků Vatikánu, která měla celou věc »prošetřit« a poslat protokoly o tomto hanebném podvodu do Vatikánu, který by pak potvrdil čihoštský »zázrak«.

Jen z těchto uvedených faktů je již zcela jasná taktika Vatikánu. Když všechno připravil, chtěl se skrýt do pozadí a nechal jednat své lokaje.

Ale pravda vyšla najevo. Potvrdila znovu tu skutečnost, že Vatikán stojí ve službách anglo-amerických válečných štváčů.

Vatikánský „zázrak“ v Čihošti, RP 30 (58), 1950, s. 3

Novinový článek, Rudé právo, 9. března 1950

NEBYLO TO BEZ PŘÍČINY

Po odhalení podvodu faráře Josefa Toufara v Čihošti je dobře připomenout, co o čihoštském »zázraku« psal kapitalistický tisk. Vynikal tu zvláště americký časopis »New York Times«, který dne 2. února napsal:

»Komunisté nepochybně vědí, že to nebylo bez příčiny, jestliže vesničané viděli svatý kříž, jak se naklání nejdříve k nim a pak na stranu západní. Komunisté ve svém materialismu přirozeně nevěří na takové zázraky. Na vzdory komunistům si tam dav věřících toužebně přál, chtěl a modlil se, aby se kříž pohnul.«

Komunisté opravdu nevěřili v čihoštský »zázrak« a bylo pro nás opravdu samozřejmé, že kříž se nepohnul bez příčiny. Tato příčina se brzy našla. Nebyla to ovšem síla vůle věřících, která jím pohnula, nehledě na to, že věřící si nic takového nepřáli, ale síla farářovy ruky, který křížem pohyboval.

»Zázrak« v Čihošti byl tak odhalen jako provokace vysokého katolického kleru ve službách Vatikánu a světové reakce. Podvodníci, kteří připravili tento »zázrak«, byli usvědčeni.

Z pozadí číhoštského »zázraku«

Minulost faráře Josefa Toufara — Hrubé zneužití víry

Leďteň nad Sázavou 8. března (Hb). — V tiskových zprávách byly uveřejněny výsledky pátrání o tak zvaném „zázraku“ v Číhošti, který nastrojil tamní farář Josef Toufar. Číhoštský případ zapadá do rozvrtnické, protistátní politiky římskokatolického episkopátu, který postupuje podle státního směrnic Vatikanu, bez ohledu na zájmy věřících. Je známo, že v číhoštském případě vystupoval m. j. Toufarův církevní nadřízený, hradecký biskup kolaborant dr. Pícha, známý obdivovatel nacistů, a sekretář papežské internunciatury v Praze pan Ottavio De Liva, spolupracovník agenta nejčernější vatikánské reakce Verořina. Bylo zjištěno, že De Liva přijel jako spiklence na zapřenou do Číhoště, kde s Toufarem vyjednával o zázraku. Při své návštěvě dal najevo, že on, jako čelný představitel internunciatury, opravdu považuje kříž za „zázračný“, a v přítomnosti strážce nedostojného kejkliřství tento dřevěný kříž potěbil. Agent vatikánské reakce sehrál tak komedii, která kramářskému podvodu měla dodat na lesku a věrohodnosti.

Vesnice Číhošť, ve které farář Josef Toufar nastrojil svůj »zázrak«, leží stranou silnice z Ledče nad Sázavou do Golčova Jeníkova. Chudá ves má 250 obyvateľ, několik křivých uliček, hrbatou náves, hostinec, školu. 57 posvátných dísel, asi třicet radiostřimáčů — a dost. Spolu s okolními vesnicemi Hrozňatínem, Kynčicemi, Zdeslavicemi, Prošicnkami, Vlkanovem tvoří farnost, kterou od raného jara 1948 spravoval farář Josef Toufar. Starobylý kostelík, zeela nedávno obnovený, stojí na nejvyšším místě Číhoště.

Kdo je Josef Toufar a jak se sem dostal? Jeho životopis se v mnohém odlišuje od běžného života českého katolického kněze. Narodil se roku 1902 v chudé zemědělské rodině, pracoval na poli, pak narukoval, ne vojně onemocněl a dostal se na delší čas do nemocnice. Tam o něj pečovali jeptišky. Byl už z domova velmi pobožný, a jeptišky jej utvářily v pobožného, že jeho díkolem je věnovat se kněžství. Po prouštění z armády se jako šestadvacetiletý muž zapsal na gymnasiu, složil maturitní zkoušky, vystudoval bohosloví a jako zralý, dospělý člověk byl vysvěcen. Po čase se dostal do vsi Zahradky.

Společní s dr. Píchou

V Zahradce zastihl Toufara únorové události. Celá ves jej znala jako zarvatého reakcionáře. Společoval se s vyslovenými nepřáteli státu, a zabráditi okamě došli k přesvědčení, že v očištěném ovzduší no únoru by se Toufar špatně vyjímal. Požádal tedy příslušný akční výbor Národní fronty, aby Toufara odvolal. Byl to v celém okolí jediný takový případ. Toufar vyjádřil svou nenávisť k prostému lidu nad všechny, i nad známé kněze zpátečníky, i nad ty, kteří měli svou hodnost blíže k biskupovi než on.

Akční výbor se rozhodl žádosti zahradckých vyhovět. Tehdy zasáhl v Toufarův prospěch biskup z Hradce Králové, známý kolaborant dr. Moric Pícha. Představitelé našeho lidu — v zájmu dohody a klidu — tentokrát dr. Píchovi ustoupili; trvali však na tom, že Toufar nesmí zůstat v Zahradce. Biskup dr. Pícha tedy dosadil Toufara do Číhoště. Je třeba zdůraznit, že číhoštskou farnost nevbíraly Toufarovi útrapy lidové správy, nýbrž biskup. Je to třeba zdůraznit, protože i z jiných podrobností vysvítá, že »zázrak« v Číhošti se chystal už dlouho s vědomím episkopátu.

Toufar v Číhošti

Hovořili jsme s občanem číhoštským Josefem Toufarovi. Všechny potrvzování, že »ten nápad nepocházel z jeho hlavy«. To nám řekla žena kováře Posníšila, jedna ze svědků »zázraku«. To řekl jak předseda MNV, tak hostinská Vavříčková, jejíž dcera rovněž viděla, jak se lůže kříž, i jiní. Předseda národního výboru poznamenal: »Bylo to pro nás náramně překvapení. Lidé říkali, že by to v něm nikdy nenlehlo!« Tento jednomyslný názor ovšem není náhodný. Toufar od svého příchodu

do Číhoště v dubnu 1948 záměrně působil na své osadníky tak, aby vzbudil jejich důvěru. Poučil se v Zahradce. Kromě toho věděl, že jeho svěřenci jsou hluboce věřící. Jejich víry nak zneužil nejhrubším způsobem. Věděl, že jeho předchůdce na faře vykonal mnoho práce a že po něm dělá velkou autoritu, která pak měla pomoci »zázraku«.

Toufar se usídlil na faře se svou neteří, která mu dělala hospodyní, a budoval si pověst člověka sousedského, hodného a důvěryhodného.

Oltář a křížek

Od svého příchodu do Číhoště se Toufar připravoval k zázraku. Jak vidíme, byl při tom ve styku se svými církevními vrchnostmi; je však celkem nedůležité zjišťovat, kdo přišel na nápad provést »zázrak« právě tímto způsobem, zda Toufar nebo někdo jiný. Skutečnosti zůstává, že od podjání 1948 šel Toufar za svým plánem z cetero ad aliud. Starý kostelník František Partl měl zakázáno přistupovat k oltáři, který si Toufar ukřídil sám. Proč? Aby se pak Partl po uveřejnění zázraku nevsnil, že na tabernakulu pod křížem stojí jiný podstavec než obvykle. Toufar chtěl využít také velmi starého kazu dřevěného kříže. Kříž je necelého půl metru vysoký, asi třicet let starý, zlatě natřený. Asi 4 cm od podstavce je ve dřevě jakýsi suk. Při seachání dřeva už kdysi dávno se stalo, že kříž se o malíčko pokroutil. Toufar si toho všiml již při příchodu na faru v Číhošti a zdá se, že si toho všiml sám. Využil toho pak velmi rafinovaně. Když totiž kříž stál v normální poloze, nebylo z kostela vidět, že je trošou nakroucený. Proto po »zázraku« postavil kříž na tabernakulum bokem, takže z několika míst v lazech si lidé všimli, že se kříž nachyluje. A Toufar tvrdil, že to je ten »trvalý znané, cítěbný k ležalaci zázraku« příslušnou vatikánskou kongregací.

Zeela mimochodem budíž poznamenáno, že umělé květiny, které při »zázraku« zakrývaly sporok kříže a pozmočny mechanismus — dřevní drátek, gumy — byly na tabernakulum připevněny proti církevnímu předpisu, které výslovně zakazuje stavět před tabernakulum či na ně květiny nebo sochy svatých.

Toufar — podvodník

Jak je známo už z úřední zprávy, nastrojil Toufar svůj první »zázrak« 11. prosince ráno. Svědkové nám vyprávěli, že si polovina kříže skutečně všimla, ale že mu nevěřící žádnou větší důležitost. Toufar věděl, že věc zabudá. Sám předstíral, že si »zázrak« nepovšiml. Ale dovedl pustit mezi své farníky pověst, že jde o zázrak. Pověst pak ještě živil při nedpisování protokolů se svědky. Rozpdl se »zázrak« opakovat dne 25. prosince, v plném kostele. Opět nohoť. Prvního »zázraku« si všimlo 19 lidí, druhého jen šest.

O tom hovoří také nápis, který dal Toufar zapsat a přibívenit na stěnu v kostele. Tam sám píše o dvou »zázracích; nerozmnýšlel se označit své kejkliřství za zázrak.

Ale očekávané zástupy poulníků se nedostavily ani na 11. prosinec, ani na 25. prosinec. Tehdy zmobilizovala hierarchie své věrné. Důkazem násilnosti propagandy kolem »zázraku« je skutečnost, že pověst o nich se rošířila teprve kolem poloviny ledna, a to i v nejvzdálenějších krajinách republiky.

Taková jsou některá fakta. Zbývá k nim ještě dodat, že Josef Toufar si budoval posici nejen mezi svými farníky, ale také u lidové správy. Z vlastní iniciativy požadoval státní paspéžské listy biskupů. Byly mu vydány, že po svém podvodu, dne 18. ledna, složil slib věrnosti vládě.

Na »zázrak« nedohláhl jen Toufar, ale i jeho svěřenci, jejichž víry tak hrubě zneužil. Staříčský kostelník Partl na příklad nyní prohlásuje: »Co budu živ, do kostela nepůjdu«. Svědkové »zázraku« jsou zarženi, znateni, zvilkáni ve svém nejnirternějším přesvědčení. Potrvzuje se, že církevní reakce, která se věnuje protistátní činnosti, hrubě poškozují své skutečné úkoly — dbát o víru věřících — a zronevěřuje se nejen přísaze věrnosti státu, ale i své přísaze Eohe.

Novinový článek, Rudé právo, 10. března 1950

„Zázrak“ v Čihošti na plátnech našich kin

PRAHA 9. března (RP)

Od pátku 10. března běží ve všech československých premiérových biografech, jako dodatek k hlavnímu filmu, film o t. zv. »zázraku« v Čihošti.

Tento krátký film ukazuje celý podvod »zázraku« v Čihošti, který měl na příkaz Vatikánu rozrušit řady prostých věřících. Československá veřejnost si při tomto dokumentárním filmu znovu ověří zavilé nepřátelství vysoké katolické hierarchie k lidově demokratickému režimu a k republice vůbec. Film názorně ukazuje, jak za patronance papežské internunciatury v Praze, biskupa Píchy, představeného želivského kláštera a jiných, mělo být tohoto podvodu využito k provokaci proti státu.

„Zázrak“ v Čihošti na plátnech našich kin, Rudé právo 30 (59), 1950, s. 5.

Novinový článek, Rudé právo, 10. března 1950

Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení

Želivský opat Vít Tajovský vyslovil při návštěvě v Čihošti přání, aby vatikánský »zázrak« v Čihošti byl zachycen fotograficky. Nuže — stalo se, třeba že v jiném smyslu, než pan opat a ostatní strážci »zázraku« myslili. Pohyby křížku v čihoštském kostele byly dokonce zfilmovány. A každý se může od pátku 10. března v našich kinech na vlastní oči přesvědčit, jak hnusnou komedií se neostýchal sehrát farář Toufar s city prostých věřících.

Studio dokumentárních filmů natočilo krátký snímek »Běda tomu, skrze něhož přichází pohoršení«, který je zařazen do nových programů našich kin. Tento film odhaluje nejen pravou podobu čihoštského kejklířského »zázraku«, ale ukazuje i hlubší souvislosti, odhaluje, kam až sahaly záměry původců tohoto »zázraku«, odkud až vycházely nitky, které uváděly v pohyb křížek ve svatostánku. Odhaluje, že nekončily jen v »dovedných« rukou faráře Toufara, ale že vedly přes královéhradeckou konsistoř do pražské papežské internunciatury a odtud až do Vatikánu.

Teprve při pohledu na důmyslné zařízení diváku vytane, jak podlých prostředků užil osnovatelé »zázraku« na oklamání věřících lidí, jak se ze »zázraku« měla stát výnosná živnost, jak lidé v kněžském rouše chtěli podle příkazu Vatikánu rozsávat

nepokoj místo klidu, zášť místo lásky, nepřítelství místo míru.

Ani školních dětí se nerozpákoval zneužít farář Toufar k svým nekalým záměrům: dával jim při hodině náboženství psát úlohu o »neobyčejném úkazu v Čihošti«. A zatím — jakýpak neobyčejný úkaz. Jen jeden z prostředků, užívaných nepřáteli naší vlasti.

Ve filmu jsou zachyceny listy a dopisy, které psal farář Toufar o »zázraku«, písemné výpovědi svědků »zázračného« úkazu, které podnikavě obstaral. Film zachycením celého složitěho mechanismu »zázračového« zařízení ukazuje, že se tento muž v kněžském rouchu nerozpákoval hrát pouťového eskamotéra a jeho reklamního agenta v jedné osobě.

Jenže je konec pouťového kejklířství. Čihoštský »zázrak« a jeho strážci byli postaveni do pravého světla. A diváku, hledícímu v kinu na faráře Toufara, předvádějícího před okem kamery, jak pohyboval křížkem, připadá, jako by na chvíli pohlédl do tváře středověkým nepřítelům pokroku a pravdy, jejichž kupčení s city lidu je však dnes naprosto marné.

Byli odhaleni domácí strážci a jejich páni ve Vatikánu. Byli odhaleni jako agenti anglo-amerických válečných štváčů.

KAREL VANĚK,

Novinový článek, Katolické noviny, 12. března 1950

Politické zákulisí čichoštského případu

Záměrnost neodpovědného jednání faráře Josefa Toufara prokázána

str. Praha: V pondělí se konala na ministerstvu vnitřní tisková konference, na níž byla československým a zahraničním novinářům podána obsáhlá zpráva o výsledku šetření o t. zv. »zázraku« v Čichošti, který zaranžoval tamní farář Josef Toufar.

Čichoštský zázrak, řekl úvodem ministr vnitřní V. Nosek, je další provokace Vatikánu. Prezident republiky Klement Gottwald již upozornil, že vysoká hierarchie stále zřetelněji se stává hlásnou troubou reakce. Sleduje tím rozvrátit, s pomocí nevybraných prostředků náš lidově demokratický řád a zabránit konsolidaci. Podněcovaná je k tomu Vatikánem. Téměř vždy za každou nepřátelskou akcí zjišťujeme prsty a zásahy Vatikánu. Stejnými zbraněmi postupuje nejen vůči nám, ale i proti jiným lidovým demokraciím, což ministr uvedl na příkladech Polska, Maďarska a j. Intriky, lži, hrozby exkomunikací a další a další, takové jsou zbraně Vatikánu. Lidové Vatikán a vysoká hierarchie tvrdí, že vláda chce zničit náboženství a církev. O naprostém opaku svědčí církevní zákony a naprostá náboženská tolerance u nás. Za pět let od osvobození nebyl u nás stíhán ani jeden kněz pro výkon náboženského obřadu, a byl-li stíhán, tak proto, že právě odmítal plnit náboženskou povinnost.

Přesto, že loni vláda udělila významnou amnestii z řad kněžstva a civilního obyvatelstva, přes tuto toleranci vysoký klerus pokračuje v nenávisti a v poslední době osuje a používá vymyšlených zázraků a rozruchování k rozvrácení lidové demokratického řádu. A mezi ně patří i »zázrak« v Čichošti u Ledče nad Sázavou.

Americký tisk a rozhlas toho využívá a s pomocí těchto lží o »zázraku« rozšiřuje svou štvavou kampaň proti státu. V posledních svých relacích v souvislosti s tímto »zázraku« vykládá, že pří 5. července 1950 dojde k počátku války. Další nesmysl, který hlásil, je, že nad Československem se snesou americká letadla, jež vyslou tajné páprsky, po nichž občané upadnou do spánku, načež budou »osvobozeni«.

Tedy až do takových absurdností dospěla tato štvavá kampaň!

Oč tedy šlo v Čichošti, o tom promluvil zástupce státní bezpečnosti. Loni před vánočními svátky došlo v tamním kostele při kázání k »zázračnému« vychylování kříže na svatošánku. Z popudu obyvatelstva, které vyjadřovalo své pochybnosti o pravosti »zázraku«, a vzhledem k šířící se rozvrátěné šeptané propagandě, že kříž zůstal obrácen k západu, že je to známka bližícího se politického převratu, války, přiměla státní bezpečnost k ohledání místa. Devatenáct věřících totiž přísahami potvrdilo, že na vlastní oči viděli vychylování se kříže. Načež se v kostele našly zahnuté hřebíky a jiné detaily, které jen zvyšovaly podezření, že jde jen o podvod a o zneužívání citů věřících. Na základě tohoto důvodného podezření přisloupila státní bezpečnost k prošetření omnoho znamená a zjišťilo se, že jde o kejkliřský podvod v podstatě provedený primitivním a jednoduchým mechanismem, jak se mohli novináři na originálu přesvědčit. Dřevěný křížek byl totiž na tabernaku zajištěn gumíčkami, aby se nestácel, s pravé strany stažen epitrálovým perem, proti němuž vedl slaboučký ocelový drát, tažený podél instalace elektrického vedení, jehož koncem vlnitk vychyloval křížek doprava a zpětným tahem k další smyčce na konci drátu bylo možno křížek vychýlit doleva. Montáž na křížku maskoval umělými květy a své pohyby rukou kryl knhami, položenými na zábradlí kazatelny.

KATOLICKÝ FARAŘ ORGANISOVAL PLÁN JARNÍCH PRACÍ

O správném postoji kněze k zemědělcům svědčí příklad katolického duchovního obce Středokluky Josefa Nebváry. Tento farář vypracoval spolu s profesory a žáky hospodářské školy v Středoklukách vzorný plán jarních polních prací a zorganizoval důslednou sousedskou výpomoc mezi jednotlivými rolníky této obce. Díky jeho iniciativě, byla navázána spolupráce s tamními JZD o vzájemné výpomoci v jarních pracích.

Politické zákulisí čichoštského případu, Katolické noviny 2 (11), 1950, s. 2.

Pravá tvář představitele papežské internunciatury

PRAHA 11. března (RP)

»Stává se stále zřejmějším, že nejvyšší hierarchie katolické církve je hlásnou troubou reakce. Okolo ní se soustřeďuje a seskupuje všechno, co chce nějakým způsobem dát najevo svůj odpor proti dnešnímu lidové demokratickému režimu.«

Případ odhaleného vatikánského »zázraku« v Čihošti je potvrzením těchto slov soudruha Klementa Gottwalda, pronesených na únorovém zasedání Ústředního výboru KSC. Ukázalo se nad slunce jasněji, kdo se všechno skrýval za křížkem, »který se naklání na západ«. Vedle čihoštského faráře Toufara to byl královéhradecký biskup dr. M. Pícha, známý kolaborant s nacisty, a v pozadí se chtěl ukrýt vykonavatel instrukcí Vatikánu u nás, představitel papežské internunciatury v Praze Ottavio de Liva. Nechyběl v této společnosti ani takový »křestané«, jako bývalí továrníci bratři Prokúpkové, jejichž kředem je to, co vyznává naše zrádná emigrace a její domácí »špěžení«, totiž spekulace na válku proti republice a jejímu lidu.

Čihoštský »zázrak« nebyl jedinou provokací svého druhu u nás.

Prezident republiky soudruh Klement Gottwald uvedl ve svém projevu na zasedání ÚV KSC, jak vysoký katolický klerus organizuje šeptandu o zjevení se Panny Marie, která »by« stála na tanku, mávala americkou vlajkou a byla obklopena americkým vojskem. Na první pohled je zřejmé, že toto zjevení nemůže mít jinou výrobní značku než »Made in USA«.

Až tak daleko zašla církevní hierarchie se svou politikou. Ve své nenávisti proti všemu pokroku, proti naší lidové demokratické republice, nezastavuje se před ničím. Nezastavuje se ani před posvátnými symboly věřících a zachází s nimi jako kouzelníci na jarmarku.

Všechny tyto hanebné činy ještě více demaskují vysokou církevní hierarchii jako vykonavatele plánů imperialistických válečných štváctí, dodávaných jí přes Vatikán prostřednictvím jeho agentů.

Prezident republiky Klement Gottwald, mluvě o hanebném podvodu v Čihošti, pravil, že to měl být jen začátek velkorysé provokace. »Chtěli organizovat vraždu kněze a svěst ji na nás a jiné podobné věci.«

Nezakládali tedy jen širokou provokační akci se »zázraky«, ale chtěli sáhnout k činům, které jsou vlastní nejdopornějším agentům nepřátel našeho lidu.

Plány Vatikánu na široce založené, rozvratné akce proti naší republice a jiným zemím lidové demokracie nejsou ničím novým. Vždyť Vatikán hrál již před druhou světovou válkou přední roli v tažení světové kapitalistické reakce proti socialistickému Sovětskému svazu a všemu pokroku.

V létě loňského roku chtěl při příležitosti Božního těla nechat vehnat věřící do protistátních demonstrací, aby zmařil dohodu církvi se státem a mohl pak přijít s živým tvrzením, že je u nás pronásledováno náboženství. Plán Vatikánu byl tehdy přijat na poradě u arcibiskupa Berana, kde jako přímý mluvčí Vatikánu vystupoval papežský internuncius Verolini, který přijel do Československa se zkušenostmi, které získal při organisování protistátní činnosti kardinála Mindszentyho v Maďarsku. Ne náhodou také zde vystupoval královéhradecký biskup dr. M. Pícha.

Události pak ovšem šly jiným směrem, než jak si přál papežský internuncius, který při obhajobě diecési, aby zajistil dohodnutou provokaci, prohlásoval, že ke katolické církvi se okamžitě připojí všechny zbývající reakční elementy v zemi a bude zvrácen náš lidové demokratický řád. Z této provokace vatikánských agentů zůstal jen její plán. Věřící a naprostá většina duchovních se nedali zneužít proti státu.

Pak přišly církevní zákony, kterými stát zabezpečil církev hmotně a podal tak nový důkaz, jak je to s náboženskou svobodou v Československu. Proto také drtivá většina duchovních složila bez výhrad slib věrnosti republice. Reakční kampaň, která měla znemožnit provádění zákonných úprav. Po složení slibu došlo k uklidnění poměrů na církevním poli. Duchovní a věřící to uvítali, nebylo to však po chuti vysoké církevní hierarchie, které nejde o náboženství, ale o politické akce proti výstavbě socialismu u nás.

Na scéně se objevil společník neblaze proslulého Veroliniho, který byl nucen pro svou rozvratnou činnost opustit loňského roku území republiky. Tímto společníkem Veroliniho je představitel papežské internunciatury v Praze Ottavio de Liva, který je v Československu od r. 1948. Ten se ujal řízení internunciatury po odchodu Veroliniho.

Že má Veroliniho školu, to dokázal na svých schůzkách s biskupy, kterým dává příkazy k vydávání pastýřských listů, vyzývajících k odporu proti všedě. Dokázal to zřizováním soudních tribunálů v klášterech proti těm duchovním, kteří chtějí plnit své náboženské poslání a být zároveň věrnými občany státu. Jeho činnost vyvrcholila pokusy o ovlivňování věřících čihoštským »zázrakem« a jinými podvody.

V této činnosti pana Ottavio de Liva je vysvětlení skutečnosti, že historie se »zázraky« se náhle objevila v nejrůznějších krajích. Když zklamaly metody Veroliniho, sáhl Vatikán k novým. Ottavio de Liva byl hlavní spojkou při uskutečňování těchto nových plánů Vatikánu a dokázal svou činností, že nemá nic společného s náboženským posláním.

Novinový článek, Rudé právo, 17. března 1950

DVA KNĚŽÍ

Na plátnech našich biografů běží film, představující podvod faráře Toufara z Čihoště, katolického kněze, který ve službách nepřátelské politiky Vatikánu zneužil i náboženství. Taková byla jeho nenávisť k našemu lidu a lidové demokracii.

V jakém rozporu s tímto zločincem je jiný katolický kněz, farář Michal Horváth v Jedlových Kostomlatech v Nitranském kraji na Slovensku. Tento kněz dal podnět k založení jednotného zemědělského družstva, protože, jak řekl, viděl bídu malých zemědělců, kteří se dřeli na svých políčkách, nemohli využít strojů a zbytečně plýtvali pracovní silou. Každý zemědělec chodil také sám pást svůj jeden nebo dva kousky dobytka. Farář navrhl, aby dali všechny krávy do jednoho stáda, které uhlídá jeden člověk. Družstvo již začalo se skupinovým osevem, zvětšuje chov ovcí, vysazuje ovocné stromky.

Za kterým z těchto obou kněží půjdou katoličtí věřící? Není na to těžká odpověď. — Farář Toufar to nebude.

VOJTĚCH DOLEJŠÍ

Vojtěch DOLEJŠÍ, *Dva kněží*, Rudé právo 30 (65), 1950, s. 3.

Novinový článek, Rudé právo, 18. března 1950

Vývoz „zázraků“

»Američané platí papežskému stolec velké peníze, a když je tomu tak, mnozí Američané se ptají: proč papež musí být zrovna v Itálii a proč musí žít právě v Římě? Myšlenka amerického papeže není fantasií.« Tak stojí psáno v knize W. Teeliga, která je rozšiřována po USA.

Papež síce stále ještě sedí v Římě. Ale soudě podle faktů, zdá se, že nemůže už být velkého rozdílu mezi tím, zda papež sedí v Římě anebo kdyby seděl přímo na Wall Streetu.

Titovskému agentu Rajkovi byla po jeho odhalení při procesu v Budapešti položena otázka o jeho spolupráci se zrádným kardinálem Mindszentyem. Rajk byl nucen otevřeně přiznat, že akce vysokého katolického kleru v zemích lidové demokracie, zejména pak v Polsku a Československu, byly souběžné s akcemi Mindszentyho a že všechny tyto akce jsou společně organizovány americkými imperialisty po dohodě s Vatikánem.

V rámci »pomocí« marshallizovaným vládám vyvážejí imperialisté z USA zbraně, krváky a pornografickou literaturu. V poslední době, jak tomu vše nasvědčuje, rozšířili svůj vývoz o nový druh zboží: o »zázraky«. Hlavním spotřebitelem tohoto amerického zboží je Vatikán, který zaň platí odbornými komentáři a zprávami pro »Hlas Ameriky«, v nichž vychvaluje toto zboží jako prvotřídní jakost.

*

Bylo to při amerických volbách v Itálii v dubnu 1948. Imperialisté a jejich lokajové potužili všech prostředků, aby se ve volbách neprojevil stále rostoucí síla lidové fronty, vedené komunisty. Vedoucím kampaně byl vyslanec presidenta Trumana při Vatikánu, ocelářský magnát M. Taylor. Když nepomáhaly americké křížníky v italských volbách jako předvolební argument, došlo v jižní Itálii k »zázrakům«. Na otázku kněze, zda mají věřící volit křesťanské demokraty, socha Panny Marie kývala souhlasně hlavou. Pak ještě během voleb docházelo k »zázrakům«, když totiž někteří reakční kněží volili čtyřikrát až pětkrát, ale o tom výrobci politických »zázraků« raději pomlčeli.

Po této ouvertuře zkoušeli imperialisté proniknout se svým zbožím do zemí lidové demokracie.

Když loňského roku prohlásila tehelní sestra Barbora, že viděla, jak obraz Panny Marie v lublin-

ské katedrále začal ronit krvavé slzy, spustila polská reakční církevní hierarchie pokřik o »zázrak«. Bylo přede zněmi a příkaz válečných štváčů zněl: zabránit jejich zrádnému průběhu. Církevní velmožové pustili s pomocí svých lokajů šeptanů, že jsou to krvavé slzy nad pronásledováním katolíků v Polsku. Právě vymyšlený »zázrak« měl také pomoci tomuto jejich lživému tvrzení.

Nikdo z těch, kdo přijeli do Lublina, nic neviděl, a mnozí prosti věřící začali tušit, že si tu někdo nesydatě hraje s jejich náboženským citěním. Církevní reakce se nerozpakovala a spustila novou provokaci, že polská vláda chce katedrálu násilně uzavřít. Zatím skutečně žádal katolický generální vikář Stopniak o uzavření katedrály, »než rozruch se zázrakem pomine«.

Polské státní orgány odmítly tuto rafinovanou provokaci a »rozruch se zázrakem« skutečně záhy pomínil. Lidé se rozjeli na žnové práce, mnohým začalo být jasněji. Biskupové po tomto krachu sami »zázrak« odvolali.

Již tehdy americký tisk předvídal, že dojde k »zázrakům« v Československu. Vždyť »New York Times« tvrdily v článku E. Morrowa, že vlastně lublinská Panna Maria plakala nad pronásledováním církve v Československu.

To bylo v době, kdy u nás byl ještě papežský internuncius Verolino, který přijel do Evropy ze sídla nevyvolaného kandidáta na papežství, kardinála Spellmana, a krátce před příchodem do Československa byl prvním pobodníkem kardinála Mindszentyho. Jeho rozvratné plány se mu nedářily.

A tak jsme se dočkali také americko-vatikánského »zázraku«.

Začalo to autobusem, který ve směnové vánici zastavila Panna Maria, zatím bez amerického praporu. Jen se zeptala cestujících kam jedou, a když slyšela, že do Čech, prohlásila, že tam bude zle a zmizela.

Právě v té době jezdil vánicemi také žák monsignora Verolino, který se po nedobrovolném odchodu svého učitele z Československa ujal řízení papežské internunciatury v Praze. Byl to pan Ottavio de Liva. Každý týden navštěvoval arcibiskupa dr. Berana, a potom se rozjížděl všemi směry, nejčastěji k dr. M. Pichovi, královhradeckému biskupovi, který je dostatečně znám svou kolaborací s K. H. Frankem.

Ale »zázrak« s autobusem nepůsobil. Jak to, že by Panna Maria nevěděla, kde je, a proč by jí cestující na Budějovicku říkali, že jedou do Čech? To přece jen v bonnském parlamentě jsou Američany puncovaní »demokraté«, kteří neuznávají československou hranici.

Tak z toho sešlo.

A přišel tedy nový »zázrak«: Panna Maria na tanku s americkým praporem, obklopená americkými vojáky. Tentokrát byl »zázrak« umístěn na Plzeňsko, aby snad nějaký prostáček se domníval, že jedou dodatečně odčinit škody, napáchané našemu hospodářství bombardováním Skodových závodů, provedeným z příkazů zaoceánských kapitalistických pirátů pět minut před koncem války.

Pan Ottavio de Liva zatím dále jezdil, zřizoval v klášterech tajně trestní tribunály proti kněžím, kteří vykonávali své náboženské povinnosti a chystali se ke složení slibu věrnosti naší republice.

Když neúčinkoval ani tank s americkými vojáky, muselo dojít k nějakému většímu »zázraku«. K jeho provedení se propůjčil farář Toufar z královhradecké diecéze v zapadlé Čihošti.

A to již je známá historie. Jak pan Ottavio de Liva v Čihošti prohlásil, že je třeba jeho návštěvu zatajit, aby se nerefklo, že »Vatikán v tom má prsty«. Jak farářovi Toufarovi se sbíhaly sliny při pomýšlení na tučné příjmy, které ze »zázraku« poplynou do jeho kapsy.

Jen »Hlas Ameriky«, který ještě nedávno věděl o tom, že také křížky na rozcestích u nás se naklání na západ a že příslušník SNB — jak prý se tvrdí — upadla při doteku číhoštského křížku rukou, mlčí teď jako zařezaný.

Zato nemlčí prosti věřící, ale vyjadřují své krajní rozhořčení nad všemi těmi, kteří chtěli hanebně zneužít jejich citů k válečnému štvání.

Ruka žádnému příslušníkovi SNB neupadla, naopak je stále pevnější a spolu s naším lidem střeží klid republiky před všemi rozvraceči. Pana Ottavio de Liva čeká teď jiná cesta, zmizel podvazkový mechanismus faráře Toufara a kříž v Čihošti stojí zase rovně.

*

Hitler, když byl v úzkých, mluvil o »zázračných zbraních«. Není náhodou, že dnes američtí imperialisté přicházejí se »zázraky«.

VÁCLAV SLAVÍK

Novinový článek, Katolické noviny, 19. března 1950

Čihošť nebude poutním místem

KN - Česká a slovenská veřejnost se v uplynulých dnech dověděla podrobnosti o událostech, které se staly v malé vesničce Čihošti u Ledče n. Sázavou. Před vánočními svátky minulého roku se rozšířila zpráva o tom, že v této vesnici došlo k nevysvětlitelnému, «zázračnému» vychylování kříže v místním farním kostele Nanebevzetí P. Marie. Z popudu okolního obyvatelstva, které vyslovovalo svůj údiv nad tímto úkazem a vzhledem k šířící se šeptané propagandě, která tvrdila, že kříž zůstal vychýlen k západu, došlo k šetření, při kterém byly odhaleny podrobnosti tohoto klamu.

O adventní neděli dne 11. prosince asi o půl desáté byli věřící v čihoštském kostele překvapeni pohybem kříže na oltáři, když s kazatelny předtím farář Josef Toufar upozornil na oltář, že pronesl se zdůrazněnou artikulací: «... zde ve svatostánku je náš Spasitel...» Devatenáct věřících zahledělo se na svatostánek. V tom okamžiku nad tabernakulem se zakýval kříž nejprve na jednu stranu a pak na druhou, aby se zase vrátil na své místo. Ti z přítomných, kteří však sledovali kazatele, získali dojem, že bezděčně při kázání hladil zábradlí kazatelny. Věřící odcházeli překvapeni z kostela a místem se šířila zpráva o domnělém zázraku v prostém čihoštském kostelíku. Kříž tedy nezůstal vychýlen k západu mimo chvíli manipulace, ale byl vždy na svém původním místě.

Jaké bylo skutečné pozadí činu? Sám farář Josef Toufar o této události ve své výpovědi praví: «Abych mohl sestavit mechanické pohybování kříže nad oltářem v čihoštském kostele, sehnal jsem spirálové pero o délce asi 12 cm, které jsem potom upevnil jedním koncem ke křížku. Druhý konec jsem připevnil na kousek gumy, kterou jsem přivázal k elektrickému vedení na stříšce svatostánku na oltáři. Spodek křížku jsem připevnil třemi gumičkami ke svatostánku a vzadu na Tělo Kristovo jsem též připevnil jednu slabší gumičku, aby se křížek příliš nenatáčel do strany.»

Celé toto zařízení sestrojil farář Toufar v klidu své venkovské farnosti již 8. prosince a v sobotu dne 10. prosince vyzkoušel jeho působnost v kostele. Na druhé straně křížku, proti spirálovému peru, připevnil strunu, na kterou napojil slabý ocelový drát, jenž byl pak veden s oltáře na zeď sakristie a na kazatelnu. Když přišel okamžik činu, praví ve

své výpovědi, ukázal s kazatelny levou rukou ke svatostánku a pravou rukou, která byla zakryta před zraky věřících knihou evangelia, služeb Božích a snubních ohlášek, zatahal dvakrát za ocelový drátek, takže se kříž kýval se strany na stranu. A zatím co věřící po bohoslužbách v kostele diskutovali o domnělém zázraku, odmontoval Toufar v odpoledních hodinách celé zařízení, aby se nikdo nedověděl o tomto podvodu.

(Pokračování na str. 2)

Zneuctěný kříž na čihoštském svatostánku, zajištěný primitivním mechanismem k pohybování

Čihošť nebude poutním místem

Proč byl inscenován celý tento klam, Čistá pravdy vypovídá z domovní farnosti Toufara, který byl podle rozhodnutí OAV 12. prosince z fary v Zahradě do Čihošti, protože projevovatel reálných smýšlení. Byl tím předseda z ložnic na emaci fary. Sledují se tím i jeho postavy a tak Toufar doufal, že vyvoláním zázraku, se stane Čihošť velkým poutním místem. Vypovědi by z toho občanem farnosti a zvěřejní jeho postiček, jak si to vyzkoušeli ve svých naděhách.

Hlavní motiv celého činu vypovídá jak z Toufarova domovní, tak i z dalších okolností. Toufariv podvod měl být politický záměr proti republikě. Zpráva byla rychle rozšířována ústně i písemně, a to tak rychle a tak důkladně, že zanedlouho patl o věci zázračné ní tisk a mluvil zahraniční roznos. Jediny, kdo o tom nevěděl, byl farář Toufar, Druhý den by podle jeho výpovědi poloviční mluvit Václav Pospíšil z Čihošti a támal se: «Vědomý jsem! Vy novin, se se stala věra v katese? — U novin, odpověděl farář a tvrdil se nemám překvapení, sčelily strávě odpovídá předtím oděradováním drát se zli kostela.

Šli se správně o zázračném zmanení kříže. Je to první zázračný křížek a na fary se sálšími kříži. Přijeli i dokonce jeden republikánský a východního Slovenska, z Mladobrodě. Farář sčelily oděradování věřících, kteří se sálšími na kříž a septeje a mírně zmaněl o podvodu. Itary na nich sčelily. Proskol putuje do Hradce Králové k biskupovi Pichovi a do Čihošti přijíždí sčelily opat Vili Tajovský říkat, že je jakási omilostněná osoba, která mála sčelily, že i hupě zmanení svatého kříže a že toto sčelily i hupě zmanení kose komunistu, v Hradce tuje o věci a dikanem Slavíkem, který mu o zmanění podvodu říká: Je to zmanení věřících kříže nad zmaněním.

Politická podvata podvodu tak vynáh na novich, sčelily kříž támal zmanení pravily «Hlas Ameriky» se dočká věli a jako sčelily své obvyklé sčelily nemomyli prokládá, že k podvodom zikanem: dloho ul před mlouou viltkou a že to tedy zmanení viltku. Viltky je obchodně vypovídána, je povolán fotograf, aby provedl sčelily na 600 kashé pohlednic zmaněného kříže. Jedna serie pohledic je hned zmaněna biskupu dr. Pichovi. Podvod je zmaněný viltkou jako zmanení viltkyho se političesko převratu. A jak ukazuje sčelily, že se do kampani napojila celá řada různých nepřátel lidové demokracie. Těšilo Páta, jako na příklad bývali továrníci v kashé Prokládá, sčelily by být převrat reální, který by viltli fabrikanem továrny, aby mohli dloho vpsávat práci dloho a slovenského dloho.

Vězníci sčelily Čihošť jsou vltak teje na ostě k vmaní. V maní vpsuje přijíždí diplomatičesko vodilo, a červným zmaněním CD a nastavuje před kostelem. Čihoštský farář o tom vpsodí: sčelily nato i přijelo, byl jsem v kuchyni na fary. Vtom ke l zmaní přičel zmaněný dloho a keči ml, abych řit ostaměti do kostela, že přijeli z Praky se lešilka. Farář se a mni oděradí do kostela, a kde na sčelily říkat. Jitky sčelily, který se v přeměstí jako dr. Stuchlý, a sčelily dloho, který mu bez jakéhly felt podal ruku, sčelily by se přeměstí. Z jeho felt jsem podal vpsodí, že je to dloho a že mluví italsky. «Toto je to vni do ruky kříže, pokračuje farář Toufar ve své výpovědi o poutním místě, po- níli je a prokládá. Mezi tím jsem se ptal podvitu dr. Stuchlýho, kdo to je. On mi odpověděl: Je to zmaněný...»

V italsky mluvícími etnami pak farář Toufar zmaní podle předložených fotografií ta- jenitka republikánské zmaněstury v Praze, jako v Ottavio de Liva, přímého podvodom nádeje- sčelily podvodom nádeje- sčelily, nepokojů, partyzáckých litů a partyzácké demokracie v italsku. Magre, Verolimo, spojovaznika Mladobrodě a hupě se sčelily organizaci páči- pttvy k političesko vpsodí tohoto podvodu; u

Košé se sčelily duchovních v Havlíčkově Brodu a sčelily v italsku, kde zmaní refero- rovní farář Toufar. Biskup dr. Marie Picha si nepokojně vytváří komisi, která by prošet- ilu

Čihošť nebude poutním místem, Katolické noviny 2 (12), 1950, s. 1–2.

Příloha č. 19

Novinový článek, Rudé právo, 21. března 1950

NEJDE O NÁBOŽENSTVÍ

Dva kněží byli v poslední době předmětem pozornosti. Děkan Ján Dechet, správce bansko-bystrické diecése, a smutně proslulý farář Josef Toufar z Čihoště.

Děkan Ján Dechet, dobrý katolík a čestný kněz, byl jmenován Státním úřadem pro věci církevní administrátorem bansko-bystrické diecése. Byl jmenován proto, že po úmrtí biskupa Škrábika byla diecése uprázdněna a církev se nedohodla se státem o jejím obsazení. Děkan Dechet neprovinil se proti náboženství, provinil se však v očích Vatikánu a byl exkomunikován z církve s odůvodněním, že přijal církevní úřad ze světských rukou. »Větší trest mohl bych dostat jen za to, kdybych zabil papeže,« prohlásil děkan Dechet k novinářům.

A je zde kněz Josef Toufar z Čihoště, organisátor podvodného »zázraku«, který těžce urazil náboženství a poškodil církev. Kdyby se Vatikánu jednalo skutečně o náboženství, musel by být tento zpronevěřilý kněz stížen nejpřísnějšími církevními tresty. Tak to věřící také očekávali. Nic takového se však nestalo, kněz, který tak hrubě zneužil náboženství, nebyl církevně potrestán a nebyl z církve exkomunikován. Ovšem — jak by mohl být, když vykonával jen přání vysoké církevní hierarchie a Vatikánu?

Když srovnáme, jak se Vatikán zachoval k poctivému Jánovi Dechetovi a podvodnému faráři

Vojtěch DOLEJŠÍ, *Nejde o náboženství*, Rudé právo 30 (68), 1950, s. 5.

Prohlášení katolického duchovenstva

PRAHA 20. března (ČTK)

Slovenští a čeští katoličtí duchovní, kteří se v sobotu a v neděli shromáždili na mírové manifestaci v Banské Bystrici a na pracovní poradě ve Sliachi, vydali prohlášení, v kterém m. j. konstatují, že v poslední době se znovu opakují pokusy rušit pokojnou práci, vyvolávat neklid a rozpory, zneužívat náboženství a církve v temné hře reakce.

Nevybíravými prostředky a podvodným balamucením se snaží někteří církevní činitelé, jsoucí pod vlivem reakce, svádět na scestí vlastenecký věřící lid, znemožňovat samozřejmou a nezbytnou spolupráci mezi katolickým kněžstvem a lidovou správou.

V prohlášení je dále s rozhořčením odsuzován hanebný sva-

tokrádežný zločin v Čihošti a odmítána persekuce, kterou provádějí nejvyšší vatikánská místa proti vzornému slovenskému knězi Jánu Dechetovi.

Katoličtí duchovní ze Slovenska i českých zemí prohlašují, že budou pevně a neochvějně věrni vlasti, lidově demokratické republice Československé, prezidentu republiky Klementu Gottwaldovi a naší vládě. Odmítají pokusy o to, aby byli postaveni do konfliktu se zákony a chtějí usilovat a pracovat k tomu, aby mohli v klidu a bez rozrušování sloužit bohu a církvi, vlasti a lidu. V závěru prohlášení se říká, že socialismus svým neúnavným úsilím o pozemské blaho všeho pracujícího lidu vytváří půdu, na níž je možné prakticky uskutečňovat velké, blahodárné společné ideály křesťanství a socialismus.

Prohlášení katolického duchovenstva, Rudé právo 30 (69), 1950, s. 5.

Novinový článek, Rudé právo, 28. března 1950

Ministr J. Plojhar o církevních otázkách

PRAHA 26. března (ČTK)

Ministr zdravotnictví navštívil v neděli Liberecký kraj, kde na veřejných projevech promluvil o dojmech ze své loňské cesty po Sovětském svazu, o světovém hnutí obránců míru a o církevní politice.

Nikdo není a nebude perseklován za to, že plní své náboženské povinnosti, prohlásil ministr Plojhar. Nelze však trpět, aby někdo pod pláštíkem náboženství rozvracel stát. Snaha podněcovatelů války, kteří se neštítí dopouštět urážek náboženství, jakou byl inscenovaný »zážrak« v Čihošti, je marná, neboť proti nim stojí mohutný tábor míru. Je povinností každého

křesťana, zneužívání náboženství odkrývat.

Mluvě o záporném postoji biskupů k lidové demokracii, ministr Plojhar prohlásil, že nemáme dnes jediný případ, aby byl podle církevních předpisů potrestán kněz, který zradil svůj lid, svou farnost a šel do zahraničí. A proto, chtějí-li biskupové řešit otázku soužití státu a církve, nesmějí jednat podle příkazů Vatikánu, který v područí dolaru usiluje o zvrát řádu v zemích lidové demokracie. Dohoda by byla možná, kdyby vysoká církevní hierarchie si k řešení problému soužití církve a státu místo poradců z Vatikánu přizvala vlastenecké kněze, věřící a pracující lid.

Ministr J. Plojhar o církevních otázkách, RP 30 (74), 1950, s. 3.

Novinový článek, Rudé právo, 29. března 1950

Pracující lid odsuzuje podvod v Čihošti

PRAHA 28. března (ČTK)

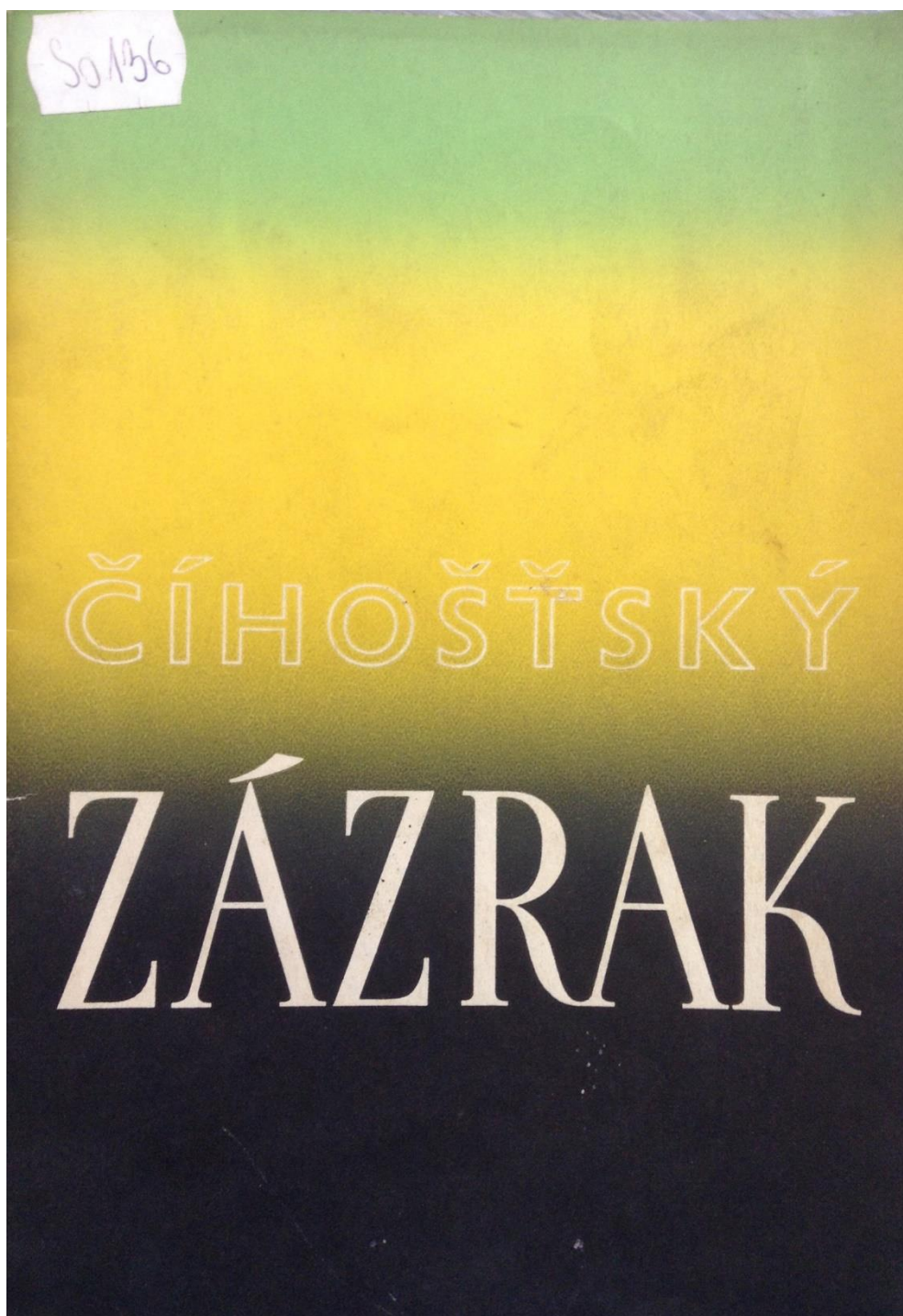
Státnímu úřadu pro věci církevní docházejí denně resoluce pracujících, v nichž se odsuzuje »čihoštský zázrak«.

Zaměstnanci libereckých energetických rozvodných závodů co nejrozhodněji protestují proti Vatikánu a vysoké církevní hierarchii a proti prostředkům, kterých tato používá ve snaze rozbít svazek věřících a nižšího duchovenstva. Členové místního národního výboru v Humpolci zdůrazňují, že zázrak v Čihošti byl pokusem o odvrácení poctivých katolíků od obětavé práce na výstavbě socialistické společnosti. V témže smyslu znějí i další projevy, jako závodní odborové skupiny ROH národního podniku ČKD a zaměstnanců závodu Klementa Gottwalda v České Lípě.

Pracující lid odsuzuje podvod v Čihošti, Rudé právo 30(75), 1950, s. 3.

Příloha č. 23

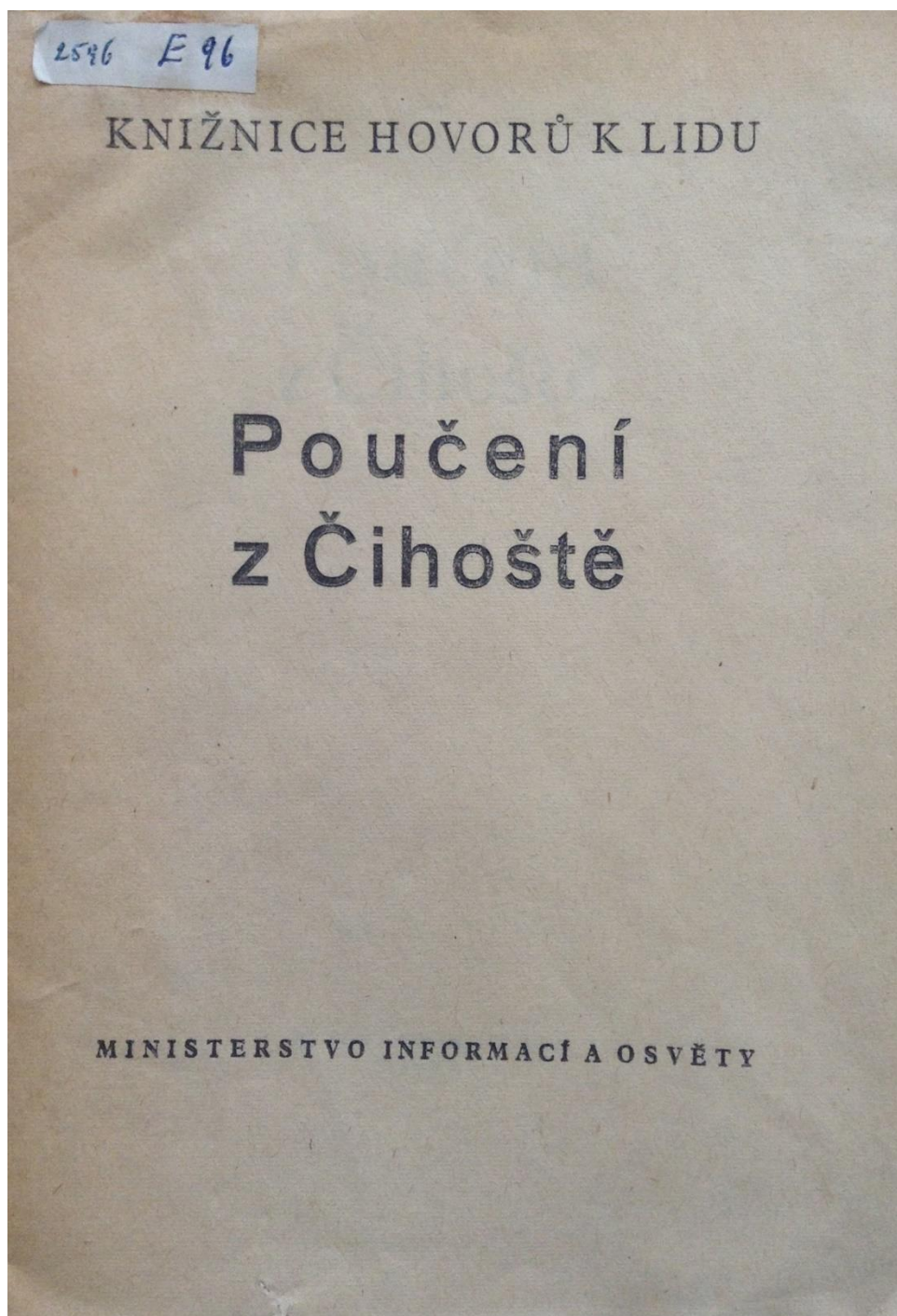
Obálka dobové brožury, Čihošťský zázrak

Vladimír HODAČ, *Čihošťský zázrak*, Praha 1950.

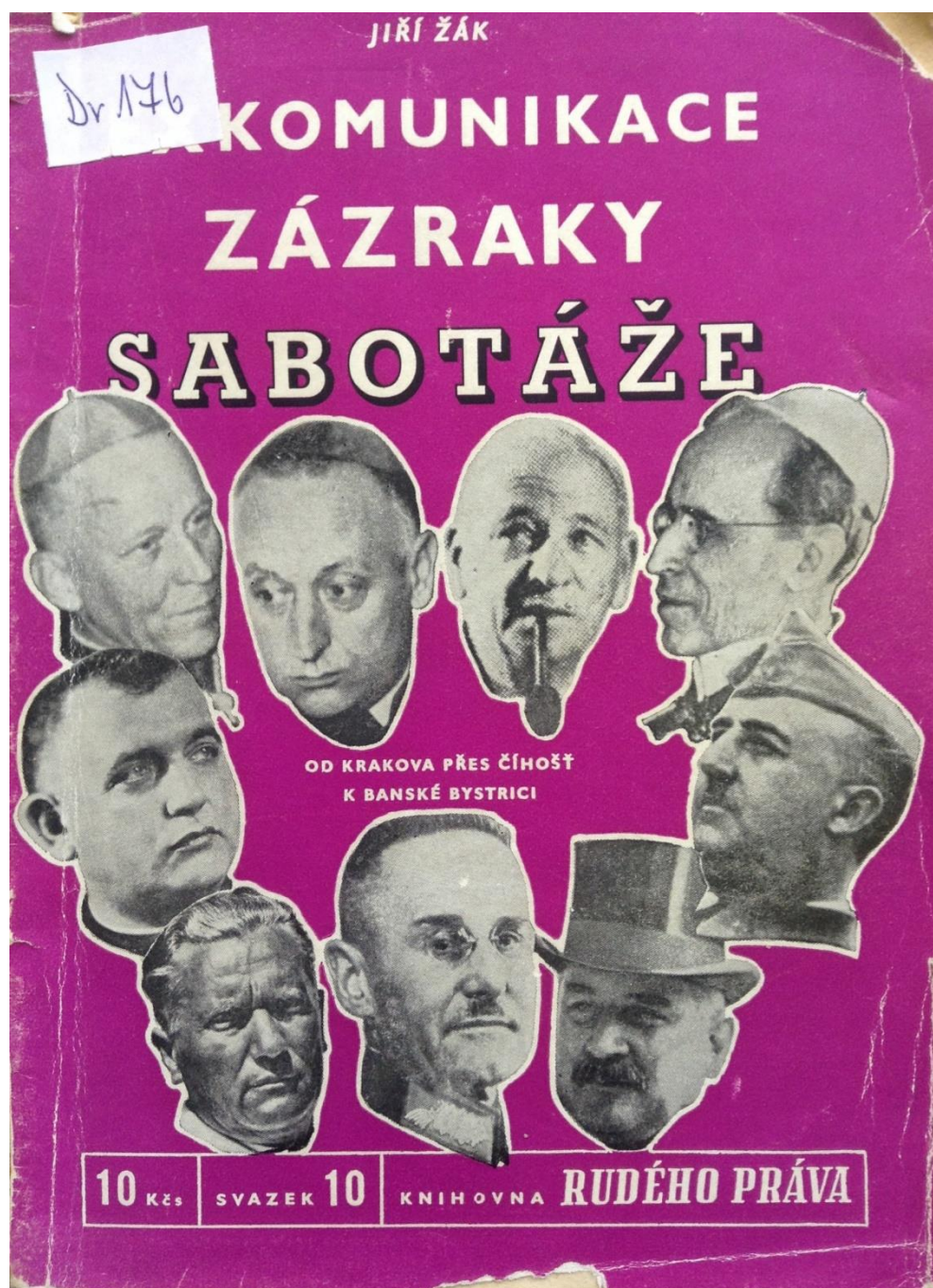
Příloha č. 24

Obálka dobové brožury, Poučení z Čihoště

Poučení z Čihoště, Praha 1950.

Obálka dobové brožury, Exkomunikace, zázraky, sabotáže

Jiří ŽÁK, *Exkomunikace, zázraky, sabotáže*, Praha 1950.